

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till komplettering av regeringens proposition med förslag till lag om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen (RP 87/2020 rd)

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen (RP 87/2020 rd): Ärendet har remitterats till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet och förvaltningsutskottet för utlåtande.

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till komplettering av regeringens proposition med förslag till lag om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen (RP 87/2020 rd) (RP 114/2020 rd): Ärendet har remitterats till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet och förvaltningsutskottet för utlåtande.

Utlåtanden

Följande utlåtanden har lämnats i ärendet

- grundlagsutskottet GrUU 25/2020 rd
- förvaltningsutskottet FvUU 17/2020 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört (distanskontakt)

- regeringssekreterare Meri Pensamo, arbets- och näringsministeriet
- regeringsråd Timo Meling, arbets- och näringsministeriet
- regeringssekreterare Eeva Vartio, arbets- och näringsministeriet
- ledande expert Tanja Ståhlberg, arbets- och näringsministeriet
- specialsakkunnig Antto Korhonen, finansministeriet
- specialsakkunnig Simo Mentula, finansministeriet
- lagstiftningsråd Heini Färkkilä, justitieministeriet
- konsultativ tjänsteman Ville Heinonen, undervisnings- och kulturministeriet
- konsultativ tjänsteman Susanna Rahkonen, social- och hälsovårdsministeriet
- tf direktör Riikka Joutsensaari, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland

Betänkande AjUB 16/2020 rd

- enhetschef Ulla Mauranen, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Karelen
- ledande expert Olli Päärnilä, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland
- överinspektör Ari Sormunen, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland
- ledande utvecklingsspecialist Kirsti Ukkonen, UF-centret
- utvecklingsspecialist Leena Lietzén, UF-centret
- jurist Antti Ristimäki, Folkpensionsanstalten
- specialforskare Peppi Saikku, Institutet för hälsa och välfärd (THL)
- direktör Eija Mannisenmäki, Tavastlands arbets- och näringsbyrå
- direktör Maire Mäki, Norra Österbottens TE-byrå
- direktör Tiina Korhonen, Nylands arbets- och näringsbyrå
- direktör Ullakaisa Nieminen, Egentliga Finlands TE-byrå
- projektchef Pasi Savonmäki, projektet Kohtaamo
- chef för sysselsättningstjänster Hilla-Maaria Sipilä, Esbo stad
- chef för immigrations- och sysselsättningsfrågor Ilkka Haahtela, Helsingfors stad
- chef för sysselsättningstjänster Tiina Leppäniemi, Sastamala stad
- projektdirektör Ilkka Rintala, Seinäjoki stad
- sysselsättningskoordinator Eeva-Liisa Karén, Sodankylä kommun
- sysselsättningsdirektör Regina Saari, Tammerfors stad
- upphandlingschef Eija Väätäinen, Vanda stad
- utvecklingschef Erja Lindberg, Finlands Kommunförbund
- samkommunsdirektör, rektor Jarmo Paloniemi, Koulutuskuntayhtymä (OSAO)
- direktör Saija Niemelä-Pentti, samkommunen Rovaniemen koulutuskuntayhtymä
- verkställande direktör Jaana Pakarinen, Vates-stiftelsen
- verksamhetsledare Petri Lempinen, Rådet för yrkeshögskolornas rektorer Arene rf
- expert Saku Lehtinen, Ammattiosaamisen kehittämisyhdistys AMKE ry
- verkställande direktör Merru Tuliara, Henkilöstöpalveluyritysten Liitto ry
- expert Reetta Pietikäinen, Into - etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry
- näringspolitisk sakkunnig Jussi-Pekka Rode, Bildningsarbetsgivarna rf
- specialsakkunnig Päivi Kiiskinen, SOSTE Finlands social och hälsa rf
- verkställande direktör Kristiina Paavola, Suomen Kasvupalveluiden tuottajat ry
- ordförande Eija Tuutti, Arbets- och näringsförvaltningens personalförbund ANPF rf
- huvudförtroendeman Kari Reponen, Arbets- och näringsförvaltningens personalförbund ANPF rf
- verksamhetsledare Aki Villman, Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf
- vice ordförande Jaana Nuottanen, Fritt Bildningsarbete rf
- expert Robert Arnkil
- specialforskare Simo Aho
- arbetslivsprofessor Olli Kangas
- forskare Mikko Kesä
- juris doktor, universitetslektor Anu Mutanen.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland
- Migrationsverket
- Kuhmo stad
- Borgå stad

Betänkande AjUB 16/2020 rd

- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- STTK rf
- Akava ry
- Finlands näringsliv rf
- Företagarna i Finland rf
- Arbetsgivarna för servicebranscherna PALTA rf
- Työttömien Keskusjärjestö ry
- professor Olli Mäenpää.

Inget yttrande av

- Lojo stad.

PROPOSITIONERNA

Regeringens proposition RP 87/2020 rd

I propositionen föreslås det en lag om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen. Enligt förslaget överförs vissa av de statliga arbets- och näringsbyråernas uppgifter i fråga om de kundgrupper som närmare anges i lagen och som delvis är svårssysselsatta till kommunerna för den tid försöket pågår. Försöket hänger samman med regeringsprogrammets mål att höja sysselsättningsgraden till 75 procent och att stärka kommunernas roll som anordnare av sysselsättningsstjänster. På grund av de rådande undantagsförhållandena till följd av coronaviruspandemin är målet inte realistiskt inom den närmaste framtiden, men kommunernas roll förväntas också i nuläget ha en positiv inverkan på sysselsättningen.

För den tid försöket pågår överförs under det första skedet till sammanlagt tjugo försöksområden rådgivning, handledning och serviceuppgifter när det gäller sysselsättningsfrämjande service för enskilda kunder, uppgifter som gäller beviljande av vissa behovsprövade förmåner samt lämnande av vissa arbetskraftspolitiska utlåtanden till Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna. Av de arbetslösa arbetssökande, de personer som är sysselsatta och de personer som deltar i sysselsättningsfrämjande service kommer de personer som inte har rätt till inkomstrelaterad dagpenning samt alla personer under 30 år och alla invandrare samt personer med ett främmande språk som modersmål att vara målgruppen. Dessutom kommer det inom försöksområdena att med stöd av denna lag finnas möjlighet att ta emot arbetsgivares meddelanden om lediga arbeten och att presentera lämpliga arbetssökande från försöksområdet för arbetsgivarna.

För uttagning av försöksområden som består av utsedda kommuner och av kommungrupper som bildats av flera kommuner ordnades hösten 2019 en för alla kommuner öppen ansökan om att bli försöksområde. Propositionen utgår från de kommuner som valdes ut genom ansökningsprocessen. Den föreslagna lagen ger behörighet och skapar en rättslig ram för överföring av uppgifter och kunder till försöksområdena, som frivilligt har sökt sig till uppgiften. Försöket kommer senare att utvidgas genom en ny ansökningsomgång för kommunerna.

Syftet med försöket är att få information om huruvida ordnande av kommunbaserad service effektiviserar främjandet av sysselsättningen och höjer sysselsättningsgraden. Under försöket kom-

Betänkande AjUB 16/2020 rd

mer man inom områdena och på nationell nivå noga att följa hur målen nås. Effekterna av försöket kommer efter försöket att utvärderas genom ett forsknings- och utredningsprojekt inom statsrådet.

För organisering av sitt samarbete ska försöksområdena ha tillgång till alla de medel som anges i kommunallagen. Effekterna av att ordna främjandet av sysselsättningen kommunbaserat förväntas i stor utsträckning skapas av de fördelar som kommunerna har som aktör med flera verksamhetsområden och god förtroenhet med sina kunder. Försöksområdena har möjlighet att genom de tjänster som överförs från staten, genom sysselsättnings- och företagsservicen inom kommunernas allmänna verksamhetsområde och genom andra tjänster skapa effektiva helheter av tjänster för främjandet av sysselsättningen.

Propositionen hänför sig till den fjärde tilläggsbudgetpropositionen för 2020 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2021. Försöket kommer att pågå mellan den 1 januari 2021 och den 30 juni 2023.

Regeringens proposition RP 114/2020 rd

I propositionen föreslås det att regeringens proposition med förslag till lag om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen (RP 87/2020 rd) kompletteras.

Det föreslås att försöket ska omfatta sex nya försöksområden. Dessutom fogas en eller flera kommuner till fyra av de försöksområden som fastställdes i den ursprungliga propositionen. De föreslagna tilläggen baserar sig på de försöksområden och kommuner som utsågs bland ansökningar som kom in vid en kompletterande ansökningsomgång från den 12 maj till den 26 juni 2020.

Dessutom preciseras bestämmelserna om uppgifter så att försöksområdets kommuner ska ansvara för de uppgifter som avses i den föreslagna lagen. En kommun kan liksom enligt det ursprungliga lagförslaget avtala om att överföra organiseringsansvaret på en annan kommun inom samma försöksområde i enlighet med kommunallagen, och försöksområdets kommuner kan avtala om sådana samarbetsformer för skötseln av uppgifterna som avses i kommunallagen. Samarbete mellan kommunerna inom försöksområdena är försökets utgångspunkt, men ansvaret för de uppgifter som överförs ska i sista hand vila på var och en kommun inom försöksområdet.

Till lagen fogas en bestämmelse om ordnande av intervjuer med arbetssökande och om bedömning av arbetssökandes servicebehov. Vidare kompletteras bestämmelserna om uppgifter så att när uppgifter förs över till en kommun inom försöksområdet ska kommunens skyldigheter motsvara arbets- och näringsbyråns skyldigheter. Dessutom görs det några lagtekniska korrigeringar i det ursprungliga lagförslaget.

Lagen avses huvudsakligen träda i kraft den 1 januari 2021. Beträffande de nya försöksområdena avses lagen dock träda i kraft den 1 mars 2021.

Betänkande AjUB 16/2020 rd

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

I den proposition som lämnades till riksdagen den 4 juni 2020 (RP 87/2020 rd, nedan "den ursprungliga propositionen") föreslås det en lag om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen. Lagförslaget hänför sig till regeringsprogrammets sysselsättningsmål på 75 procent och till stärkandet av kommunernas ansvar i fråga om sysselsättningstjänster. Den ursprungliga propositionen har kompletterats med en proposition som lämnades till riksdagen den 27 augusti 2020 (RP 114/2020 rd, nedan "den kompletterande propositionen"). I den kompletterande propositionen föreslås det att försöket ska utökas med sex nya försöksområden. Dessutom preciseras och korrigeras bestämmelserna i den ursprungliga propositionen.

Genom det försök som föreslås i propositionen överförs vissa av de statliga arbets- och näringsbyråernas uppgifter under en viss tid till de kommuner som utsetts till försöket. Meningen är att i fråga om de kundgrupper som närmare anges i lagen och som delvis är svårsysselsatta klarlägga vilka konsekvenserna för sysselsättningen på den öppna arbetsmarknaden och längden på sysselsättningsvägarna blir när kommunernas roll stärks. Centralt i försöket är att kommunerna ska samordna de tjänster de producerar inom olika sektorer med de offentliga arbetskraftstjänsterna så att kunderna får tjänsterna smidigare. I sista hand är målen med försöket att höja sysselsättningsgraden, att främja sysselsättningen särskilt för personer med en svag ställning på arbetsmarknaden och att dämpa de totala kostnaderna av arbetslösheten för de offentliga finanserna. Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet ställer sig bakom kommunförsöket för sysselsättning och föreslår att lagförslaget godkänns, men med följande kommentarer och ändringsförslag. Dessutom föreslår utskottet att två nya lagförslag godkänns.

Ikraftträdande. I propositionen föreslås det att lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen ska träda i kraft den 1 mars 2021 i fråga om de nya försöksområden som avses i den kompletterande propositionen och till övriga delar den 1 januari 2021. Enligt ett brev som utskottet fått från arbets- och näringsministeriet har det under den sista fasen av behandlingen av lagförslaget i riksdagen framkommit att det sannolikt inte är möjligt att före årets början överföra personal från arbets- och näringsbyråerna till försökskommunerna så att man skulle kunna trygga servicen och förmånshandläggningen för kunderna i kommunerna i försöksområdet från det att försöket inleds. Dessutom har det framgått att arbets- och näringsbyråernas kundinformationssystem URA inte kan börja användas i kommunerna från årets början. Det kunde leda till bristfälliga eller felaktiga avgöranden om arbetslöshetsförmåner. Utskottet anser att detta inte är godtagbart och föreslår att lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen ska träda i kraft först den 1 mars 2021. Då kan försöket börja i alla kommunerna samtidigt.

Trots att försöket skjuts upp kommer kommunerna inom försöksområdet att orsakas bland annat hyreskostnader för lokaler och lönekostnader för personalen redan från den planerade starttidpunkten den 1 januari 2021. Utskottet ser det som nödvändigt att kommunerna i huvudsak ersätts för de kostnader försöket orsakar för januari och februari. Utskottet betonar att det är viktigt att använda den extra tiden till att stärka kompetensen hos de anställda som ska överföras.

Betänkande AjUB 16/2020 rd

Tillgång till service. Utskottet påpekar att kommunförsöket kommer att medföra betydande ändringar i fråga om personal och befogenheter. Ändringarna kommer att ha konsekvenser för hur man får service och hurdan service man får för både de kunder som deltar i försöket och de kunder som inte deltar i det. Utskottet vill lyfta fram kundperspektivet och konstaterar att trots att en viss skillnad i serviceutbudet kan godtas under försöket, är det viktigt att se till att alla de som hör till målgruppen för försöket och kunderna hos arbets- och näringsbyråerna får en tillräcklig service.

Ett av målen med kommunförsöket är att främja sysselsättningen bland dem som befinner sig i en svår arbetsmarknadssituation. Det här är viktigt, menar utskottet. Men utskottet vill påminna om att också personer som inte anses ha särskilda svårigheter att få arbete blir kunder hos kommunerna inom försöksområdet. För dem kan samordning av arbetskraftsservicen med tjänsterna för kompetensutveckling och kommunens företagstjänster vara viktigare än samordningen med social- och hälsovårdstjänsterna.

Utskottet påminner om att det också i fortsättningen som kunder hos arbets- och näringsbyråerna inom försöksområdena kommer att finnas personer som behöver sektorsövergripande tjänster som samordnas med arbetskraftsservicen och som tillhandahålls av kommunerna och Folkpensionsanstalten. För att trygga tillgången på lämpliga tjänster bör man beakta kundernas mångfald och de olika servicebehoven under försöket och hos arbets- och näringsbyråerna i försöksområdet. Utskottet betonar ett nära samarbete mellan aktörerna under försöket.

Utskottet påpekar att äldre arbetslösa arbetssökande enligt vissa uppskattningar har rentav den största sysselsättningspotentialen. På grund av begränsningen av kundgruppen faller äldre som får inkomstrelaterat utkomstskydd för arbetslösa utanför kommunförsöken. Utskottet betonar att det med tanke på sysselsättningen är viktigt att också äldre arbetssökande som får inkomstrelaterat utkomstskydd erbjuds effektiviserade och ändamålsenliga sysselsättningstjänster genast när arbetslösheten börjar.

Arbetslösa arbetssökande under 30 år hör till målgruppen för försöket oberoende av om de anses vara i en svår situation på arbetsmarknaden eller inte. Navigatorn-betjäningstillena i kommunerna erbjuder vägledningstjänster med låg tröskel för personer under 30 år. De samlar den sektorsövergripande service som de unga behöver, och meningen är att ge unga information, rådgivning och handledning i frågor som gäller arbete, utbildning och andra frågor kring vardagen eller livshandlingen. Utskottet anser det vara viktigt att Navigatorn-betjäningstillena beaktas i försöksområdena som en del av servicestrukturen för unga och att de unga får sysselsättningstjänster genom dem.

Resurstilldelning. Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet anser det vara nödvändigt att se till att det finns tillräckliga resurser för att genomföra försöket. Resursfrågan behöver bedömas med jämna mellanrum för att den lagstadgade servicen för arbetssökande inte ska äventyras. Till exempel har coronapandemin ökat antalet personer som hör till kundgrupperna för försöken och för arbets- och näringsbyråerna betydligt. Eventuella tilläggssatsningar på skötseln av sysselsättningen bör fördelas rättvist mellan försökskommunerna och arbets- och näringsbyråerna och så att också förändringar beaktas. Utskottet ser det som viktigt att arbets- och näringsbyrå och kom-

Betänkande AjUB 16/2020 rd

munerna inom försöksområdet samarbetar smidigt så att personalresurserna och övriga resurser kan användas på ett effektivt sätt.

Enligt propositionen ska tillsynen över ordnandet och produktionen av de tjänster som överförs till kommunerna höra till Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland. Enligt en inkommen utredning kräver genomförandet av laglighetskontrollen tilläggsresurser på två årsverken hos regionförvaltningsverket. Utskottet anser det vara nödvändigt att se till att Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland får de tilläggsresurser som behövs.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte är inte bara en sysselsättningsfrämjande service utan också en socialvårdstjänst som omfattas av klientens rätt till socialvård av god kvalitet enligt socialvårdslagstiftningen. Arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte är avsedd för personer som inte förmår delta i offentlig arbetskrafts- och företagservice eller i arbete. Verksamheten har alltid ett rehabiliteringssyfte eller något annat syfte som hänför sig till målen med verksamheten, och det ska också finnas tillgång till stöd och handledning för att nå detta syfte. Man avtalar om arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte i en aktiveringsplan. Enligt 8 § 3 mom. i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) är verksamheten en service som kommer i sista hand.

Utskottet fäster uppmärksamhet vid att kommunernas nuvarande finansieringsansvar för arbetsmarknadsstödet medför en risk för att kunderna i försökskommunerna i större utsträckning än tidigare hänvisas till arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, trots att detta inte skulle vara motiverat med beaktande av deras servicebehov. Utskottet anser det vara viktigt att man under kommunförsöket noggrant följer hur arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte används i kommunerna.

Information och handledning. Beredningstiden för försöket har varit rätt kort, vilket också försökstiden är. Under försöket övergår en del av arbets- och näringsbyråernas kunder till kommunala tjänster medan en del blir kvar som kunder hos arbets- och näringsbyråerna. En del av arbets- och näringsbyråernas tjänster överförs på kommunerna medan byråerna fortfarande ska ansvara för en del av tjänsterna. Alla kommuner deltar inte i försöket. Försöket bildar en komplex och svårhanterlig helhet för skötsel av sysselsättningen, vilket kan leda till att det bland kunderna uppstår oklarheter om tjänsteleverantören. Det kan gå så att kunderna i högre grad bollas mellan olika aktörer helt i onödan. Utskottet betonar att man i en sådan situation bör fästa särskild vikt vid att kommunikationen och anvisningarna är klara och tydliga. Det gäller både mellan försöksområdena och arbets- och näringsbyråerna och gentemot kunderna.

Beredningen av propositionen. Vid beredningen av den ursprungliga regeringspropositionen ordnades det inte något remissförfarande. I stället kunde propositionsutkastet kommenteras på webben via tjänsten Dinåsikt.fi. Med hjälp av kommentarerna på Dinåsikt.fi försökte man enligt propositionen (RP 87/2020 rd, s. 6) påskynda beredningen, eftersom regeringen ansåg propositionen vara brådskande, och samtidigt sörja för en god lagberedning.

Grundlagsutskottet konstaterar i sitt utlåtande till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet (GrUU 25/2020 rd) att beredningen av propositionen inte har varit lämplig och inte heller förenlig med god lagberedningssed. Grundlagsutskottet hänvisar till sina tidigare utlåtanden om propositioner där man med hänvisning till brådska har velat förkorta remisstiden eller rentav helt och hållet av-

Betänkande AjUB 16/2020 rd

stå från remissförfarandet. Grundlagsutskottet har i och för sig inget att anmärka på att en kompletterande proposition lämnas, men på grund av bristerna i innehållet i den ursprungliga propositionen vill grundlagsutskottet allvarligt påtala beredningen av propositionen. Det ordnades inte något remissförfarande om den kompletterande propositionen. Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet instämmer i grundlagsutskottets iakttagelser om den bristfälliga beredningen och betonar att ministerierna bör reservera tillräckligt med tid för beredningen av propositioner.

Samarbete. Utskottet ser det som viktigt att utveckla samarbetet mellan kommunerna på det lokala planet för att effektivisera sysselsättningstjänsterna. Utskottet betonar vikten av ett flexibelt samarbete mellan kommunerna, arbets- och näringsförvaltningen, tredje sektorn och andra aktörer för att beakta kundernas och arbetsgivarnas behov samt regionala och lokala särdrag.

Övrigt. Lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (1369/2014) föreslås inte bli ändrad. Utskottet har fått kännedom om att det finns ett behov att ändra 9 § i den lagen så att också personalen i arbetsavtalsförhållande vid arbets- och näringsbyrån, kommunen, en samkommun eller Folkpensionsanstalten kan beviljas åtkomsträtt till kundinformationssystemet för sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Enligt den gällande lagen får åtkomsträtt endast beviljas tjänstemän och inte alla tjänstemän som är anställda hos en samkommun. Enligt vad utskottet erfar utreder arbets- och näringsministeriet just nu möjligheterna att genomföra ändringarna. Utskottet påskyndar utredningen.

Utskottet konstaterar att i enlighet med 42 § i statsrådets förordning om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (1073/2012) får sysselsättningspolitiskt understöd inte beviljas för eller användas till tjänster som ordnas i form av offentlig arbetskrafts- och företagsservice eller för produktion eller upphandling av sådana tjänster som kommunen eller samkommunen enligt lag är skyldig att ordna. Under tiden för kommunförsöket sköter de kommuner som deltar i försöket med stöd av lag arbets- och näringsbyråns lagstadgade uppgifter i stället för denna, och de är skyldiga att för sina kunder ordna sådan offentlig arbetskrafts- och företagsservice som avses i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012). Utskottet konstaterar att de kommuner som deltar i kommunförsöket således inte utifrån bestämmelsen i 42 § i förordningen omfattas av understödet.

Reform av arbetskraftsservicen och kommunförsöket med sysselsättning

Regeringen har som mål att genomföra en permanent strukturreform av arbetskraftsservicen, där kommunernas roll som anordnare av sysselsättningstjänster stärks. Det kommunförsök för främjande av sysselsättningen som regeringen nu föreslår är regeringen Sanna Marins första åtgärd för att stärka kommunernas roll i skötseln av sysselsättningen. Genom försöket blir servicen mer kundorienterad, och man eftersträvar lösningar som överskrider gränserna mellan förvaltningsområdena. Försöken följs med hjälp av kontinuerlig statistikuppföljning och en separat forskningsbaserad utvärdering av deras effekter. Regeringen kommer att fastställa riktlinjer för den permanenta servicestrukturen inom arbetskraftspolitiken senare under regeringsperioden. Meningen är att utnyttja den information som fås genom försöket för att utveckla sysselsättningstjänsterna.

Betänkande AjUB 16/2020 rd

Det föreslagna kommunförsöket är det tredje kommunförsöket för främjande av sysselsättningen inom en kort tid. Det har i flera sammanhang påpekats att försöken kommer att fungera som modell för den strukturreform av arbetskraftsservicen som ska genomföras senare. Utskottet konstaterar att det är svårt att samordna tidsplanerna för genomförandet av det nu aktuella försöket och beredningen av servicestrukturreformen för skötseln av sysselsättningen. I kommunerna befinner sig försöken bara i startskedet när regeringen enligt uppgift har för avsikt att komma överens om huvudlinjerna för servicestrukturreformen inom arbetskraftspolitiken våren 2021.

Enligt propositionen (RP 87/2020 rd, s. 27—28) kommer den andel som blir kunder i försöket i den första fasen och när försöket utvidgas i början av 2021 att motsvara cirka 36—37 procent av alla arbetssökande hos arbets- och näringsbyråerna. Enligt den utredning som fåtts överförs cirka 45 procent av alla kunder hos Nylands arbets- och näringsbyrå till försöket i Nyland. Med beaktande av försökets omfattning och tidsplanen för försöket samt den kommande strukturreformen av arbetskraftsservicen anser utskottet att kommunförsöket kan betraktas som ett pilotprojekt för strukturreformen av arbetskraftsservicen i stället för som ett egentligt försök. Utskottet anser det vara viktigt att i slutskedet av kommunförsöket 2023 beakta försökets karaktär, så att man i övergångsfasen mellan kommunförsöket och servicestrukturreformen undviker att i onödan överföra kunder, personal och uppgifter från en serviceanordnare till en annan.

Utskottet påpekar att meningen är att samtidigt som servicestrukturen inom arbetskraftsservicen reformeras också reformera strukturen hos den social- och hälsovård som kommunerna för närvarande ansvarar för att ordna. Social- och hälsovårdstjänsterna har en viktig roll i kommunförsöket, eftersom syftet med försöket är att utveckla skötseln av sysselsättningen bland annat genom att effektivisera användningen av social- och hälsovårdstjänsterna. Utskottet anser det vara nödvändigt att beakta strukturreformen av social- och hälsovårdstjänsterna i kommunförsöket och i strukturreformen av arbetskraftsservicen.

Avtal om samarbete mellan kommunerna inom försöksområdet

Kommunförsöket bygger på samarbete mellan kommunerna inom försöksområdet. Enligt 7 § 2 mom. i lagförslaget (RP 87/2020 rd) kan en kommun inom ett försöksområde organisera uppgifterna enligt lagen själv eller avtala enligt 8 § 1 mom. i kommunallagen (410/2015) om att överföra organiseringsansvaret på en annan kommun inom samma försöksområde. Det offentlighetsrättsliga samarbetet mellan kommuner kan ske i form av ett gemensamt organ, en gemensam tjänst, ett avtal om skötsel av en myndighetsuppgift eller en samkommun.

Förvaltningsutskottet fäster i sitt utlåtande till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet (FvUU 17/2020 rd) uppmärksamhet vid en situation där samarbetet mellan kommunerna inom försöksområdet av någon anledning inte blir av. Detta kan enligt utskottet bli problematiskt med tanke på uppnående av målen för försöket. Utan samarbete kunde försöket komma att genomföras av enskilda kommuner som inte enligt ansökningskriterierna skulle ha varit behöriga att delta i det. Dessutom ökar sannolikt arbets- och näringsbyråernas arbetsbörda vid samordningen av främjandet av sysselsättningen i området, om samordning inom försöksområdet behövs både med kommunerna i försöksområdet och med kommuner som inte hör till försöksområdet. Om en enskild kommun blir utanför samarbetet inom försöksområdet, kan det också äventyra möjligheterna för

Betänkande AjUB 16/2020 rd

arbetssökande och arbetslösa arbetssökande att få offentlig arbetskraftsservice enligt lagen, eftersom en enskild liten kommuns möjligheter att ordna service är sämre än försöksområdets.

Av de orsaker som anges ovan föreslår förvaltningsutskottet att arbetslivs- och jämställdhetsutskottet överväger att föga en bestämmelse om en bakre tidsgräns till lagen. I bestämmelsen ska det fastställas en tidsgräns för avtal om samarbetsformer enligt de möjligheter som 8 kap. i kommunallagen erbjuder. Kommunerna ska besluta om formen för samarbetet. Dessutom anser förvaltningsutskottet att det i lagen bör föreskrivas om att dessa avtal ska delges arbets- och näringsministeriet och om vad som händer om kommunerna inom försöksområdet inte avtalar om samarbete. Avtalen ska ingås exempelvis tre eller fyra veckor innan lagen träder i kraft. Det finns då fortfarande tid för de arrangemang som en eventuell hävning av försöket kräver.

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet anser att syftet och ändamålet med den bestämmelse som förvaltningsutskottet föreslår är motiverade. Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet konstaterar dock utifrån en inkommen utredning att om den ändring som behövs görs i riksdagsbehandlingen av det nu aktuella lagförslaget, finns det risk för att kommunförsöken inte kan inledas som planerat. Utskottet förutsätter att man noga följer hur kommunernas samarbete förverkligas och att ändringar i lagstiftningen vid behov bereds separat.

Konsekvensbedömning och forskningsupplägg

Syftet med försöket är att få information om huruvida ordnande av kommunbaserad service effektiviserar främjandet av sysselsättningen och höjer sysselsättningsgraden. Utvärderingen av försöket genomförs enligt propositionen (RP 87/2020 rd, s. 78) med hjälp av såväl kvantitativa som kvalitativa metoder. Som primär kvantitativ metod används en kommunjämförelse som baserar sig på matchning med syntetiska kontrollgrupper, där de kommuner som deltar i försöket utifrån olika variabler jämförs med syntetiskt konstruerade kommuner som inte omfattats av försöket. Den kvalitativa utvärderingen kommer att genomföras med hjälp av strukturerade intervjuer och enkäter.

Enligt de uppgifter som utskottet fått möjliggör det sätt på vilket försöket genomförs inte insamling av giltig information. Den statistiska matchningen är mindre tillförlitlig än en försökskonstellation som baserar sig på slumpmässigt urval, eftersom alla egenskaperna hos de enheter som undersöks inte kan observeras utifrån statistiken. En tillförlitlig konsekvensbedömning försvåras också av flera andra program och projekt som genomförs samtidigt.

Utskottet anser att forskningsplanen för försöket bör preciseras så att den motsvarar intresset att få uppgifter inom ramen för försöket, i den mån det är möjligt i detta skede av processen. Det är viktigt att samla in uppgifter inte bara om möjligheterna att få sysselsättning på den öppna marknaden utan också om den tidigare vägen till sysselsättning, med början i hur de arbetslösa arbetssökande upplever sitt hälsotillstånd och sin livsbalans. Det kan behövas forskningskonstellationer som omfattar inte bara de områden som deltar i försöket och de som är utanför det utan också förhållandena mellan kommunerna.

Betänkande AjUB 16/2020 rd

Användning av kundinformationssystem

Enligt 14 § 1 mom. i lagförslaget (RP 87/2020 rd) är kommunerna inom försöksområdet i skyldiga att när de uppgifter som avses i den lagen ordnas och produceras använda arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem för behandling av uppgifter om enskilda kunder och arbetsgivare.

Enligt den nämnda 14 § 2 mom. kan utvecklings- och förvaltningscentret på ansökan av kommunen bevilja tjänstemän rätt att använda systemet, om det är nödvändigt för skötseln av de uppgifter som avses i försökslagen. För att användarrättigheter ska beviljas ställs i bestämmelsen ett tilläggskrav på att de uppgifter som avses i försökslagen eller de tillsyns-, utvecklings-, uppföljnings-, statistikförings-, prognostiserings- eller styruppgifter som anknyter till den service, de stöd eller de kundprocesser som avses i den lagen utgör minst hälften av den arbetsbeskrivning som personen i fråga har och behovet av att använda kunduppgifter inte är sporadiskt eller sällsynt.

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet håller med förvaltningsutskottet (FvUU 17/2020 rd) om att bestämmelserna om begränsning av användarrättigheterna i den föreslagna formen kan medföra tillämpningsproblem i kommunerna, eftersom det inte är ovanligt att skötseln av sysselsättnings-tjänster i synnerhet i mindre kommuner utgör mindre än hälften av personens arbetsbeskrivning.

I den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs det om principerna och begränsningarna vid behandlingen av personuppgifter. På nationell nivå är uppgifter om arbetsförvaltningens enskilda kunder dessutom sekretessbelagda enligt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Grundlagsutskottet har en omfattande tolkningspraxis i fråga om bestämmelserna om behandling av personuppgifter och känsliga uppgifter som omfattas av integritetsskyddet. Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet delar den i propositionen motiverade ståndpunkten att det inte är möjligt att ge personalen inom andra kommunala verksamhetsområden än sysselsättningstjänster och sektorsövergripande samservice tillgång till arbets- och näringsförvaltningens kunduppgifter. En person i vars arbetsbeskrivning sysselsättningstjänsterna utgör mindre än hälften anses således i enlighet med detta inte höra till personalen inom sysselsättningstjänsterna eller den sektorsövergripande samservicen.

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet påpekar att om kommunerna förenar sina resurser på det sätt som avses i försöket, har även små kommuners personal möjlighet att uppfylla det krav på 50 procents arbetsinsats som krävs för att bevilja användarrättigheter.

Överföring av en kundrelation

Försöksområdeskunder är enligt 4 § i lagförslaget de arbetslösa arbetssökande, de arbetssökande som är sysselsatta och de arbetssökande som deltar i sysselsättningsfrämjande service och som inte har rätt till inkomstrelaterad dagpenning samt alla som är under 30 år, invandrare eller personer med ett främmande språk som modersmål.

Enligt 5 § 1 mom. i lagförslaget överför arbets- och näringsbyrån en person som hör till en kundgrupp som avses i 4 § till att bli kund i den kommun där personen har sin hemkommun. Enligt 2

Betänkande AjUB 16/2020 rd

mom. kan också en sådan person som senast sju dagar efter det att jobbsökningen inletts eller en ändring i jobbsökningen anmälts hör till en kundgrupp som avses i 4 § överförs till att bli kund hos kommunen. Enligt det föreslagna 3 mom. kan man också låta bli att överföra en kund om det finns grundad anledning till det.

I bestämmelsen preciseras det inte vad som avses med grundad anledning att låta bli att överföra en kund. Enligt propositionsmotiven (RP 87/2020 rd, s. 56—57) kan en sådan grundad anledning anses vara att kundens arbetslöshet är kortvarig, att tidpunkten för när arbetslösheten upphör är känd på förhand och att kunden under tiden för arbetslöshet de facto inte kommer att hinna få service innan jobbsökningen upphör. En ytterligare grundad anledning till att en kund inte överförs till kommunförsöket kan anses vara att kunden vill utöva sina språkliga rättigheter.

Grundlagsutskottet konstaterar i sitt utlåtande till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet (GrUU 25/2020 rd) att det måste anges betydligt mer exakt än i propositionen vilken betydelse kundens språk har för deltagandet i försöket och vilka eventuella andra undantag från deltagandet i försöket det finns. Även förvaltningsutskottet påpekar i sitt utlåtande (FvUU 17/2020 rd) att bestämmelsen är vag och föreslår att den kompletteras. Justitieministeriet anser i sitt utlåtande det vara problematiskt att arbets- och näringsbyrå enligt 2 mom. har prövningsrätt i fråga om huruvida en person ska överföras till att bli kund hos en kommun i försöksområdet eller inte. En persons deltagande i försöket grundar sig således inte direkt på lag och inte heller på en ansökan eller tydliga kriterier som anges i lag.

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet instämmer i kommentarerna och föreslår att 5 § 2 och 3 mom. preciseras så att en arbets- och näringsbyrå kan låta bli att överföra en person till att bli kund hos en kommun inom försöksområdet för att trygga de språkliga rättigheterna, undvika en kundrelation som är oändamålsenlig för kunden eller av någon annan grundad anledning. Dessutom föreslår utskottet att det till 1 mom. fogas en bestämmelse om kommunens skyldighet att överföra en kund vars hemkommun byts till att bli kund hos en kommun eller arbets- och näringsbyrå inom försöksområdet som är behörig på grundval av den nya hemkommunen.

De språkliga rättigheterna för de kunder som överförs från staten till kommunerna i försöksområdet är med stöd av 10 § 1 mom. i språklagen (423/2003) mer omfattande vid arbets- och näringsbyråerna än de skulle vara i enspråkiga kommuner. Utskottet ser det som viktigt att man kan låta bli att överföra en kund till att bli kund hos en kommun i försöksområdet för att trygga de språkliga rättigheterna. Utskottet ser det som viktigt att invandrare och kunder som talar ett främmande språk har möjlighet att få service på svenska och finska i tvåspråkiga kommuner.

Kundens rätt att välja tjänsteleverantör

Enligt den föreslagna regleringen har en invånare i en kommun i försöksområdet inte rätt att välja tjänsteleverantör, utan det är hemkommunen som ansvarar för servicen. En kund hos en arbets- och näringsbyrå får däremot, om han eller hon så önskar, välja vilken arbets- och näringsbyrå han eller hon anlitat.

Enligt den ändring av 5 § 3 mom. som utskottet föreslår kan en arbets- och näringsbyrå låta bli att överföra en person till att bli kund hos en kommun inom försöksområdet för att trygga de språk-

Betänkande AjUB 16/2020 rd

liga rättigheterna, undvika en kundrelation som är oändamålsenlig för kunden eller av någon annan grundad anledning. Enligt utskottets detaljmotivering kan som grundad anledning att låta bli att överföra en kund till att bli kund hos hemkommunen bland annat anses att kunden annars skulle hamna i en oskälig situation för att få offentlig arbetskraftsservice. En sådan oskälig situation kunde vara att kunden under långa tider vistas någon annanstans än i sin hemkommun, till exempel på grund av ett vårdbehov hos en närstående, och därför de facto inte har möjlighet att anlita sysselsättningstjänsterna i hemkommunen.

Utskottet påpekar att den föreslagna regleringen inte gör det möjligt att överföra en kundrelation från hemkommunen till en annan försökskommun eller tillbaka till arbets- och näringsbyrån, om inte personens hemkommun ändras. Utskottet konstaterar att en kunds förhållanden av en eller annan anledning kan förändras under den tid kundrelationen till hemkommunen pågår så att kunden de facto inte kan anlita hemkommunens tjänster. Utskottet anser att detta inte är någon bra situation och menar att en kundrelation av grundad anledning bör kunna överföras från kundens hemkommun tillbaka till arbets- och näringsbyrån. Kunden har då möjlighet att välja vilken arbets- och näringsbyrås tjänster han eller hon anlitar. Utskottet förutsätter att regeringen bereder de bestämmelser som behövs för att trygga kundens valfrihet och så snart som möjligt lämnar en proposition om detta till riksdagen. (*Utskottets förslag till uttalande 1*)

Utkomstskyddsuppgift

En smidig och lagstadgad skötsel av utkomstskyddsärenden är en väsentlig del av hela kommunförsöket. I propositionen föreslås det att arbets- och näringsbyrån ska svara för merparten av de uppgifter som hänför sig till utkomstskyddet för arbetslösa, med undantag för vissa utlåtanden och begäranden om utredningar, också i fråga om dem som övergår till att bli kunder i försökskommunerna. Enligt 12 § i lagförslaget (RP 114/2020 rd, 10 §) ska en kommun inom försöksområdet ge ett arbetskraftspolitiskt utlåtande endast om den arbetssökandes deltagande i sysselsättningsfrämjande service och huruvida servicen ingår i sysselsättningsplanen samt om förutsättningarna för stöd för frivilliga studier och invandrares frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån och om att förutsättningarna upphör samt om uppföljning av studierna.

Vid utskottets utfrågningar ansåg flera av de sakkunniga att den föreslagna arbetsfördelningen kommer att öka arbetsmängden vid skötseln av utkomstskyddsärenden och fördröja utlåtanden om utkomstskyddet. De sakkunniga var oroad över att kommunen ska meddela arbets- och näringsbyrån om behovet av att ge ett arbetskraftspolitiskt utlåtande och i arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem registrera de uppgifter som kommunen känner till och som påverkar arbetssökandens rätt till utkomstskydd för arbetslösa. Arbetssökandens ärende ska behandlas på nytt när arbets- och näringsbyrån ger ett arbetskraftspolitiskt utlåtande utifrån de uppgifter som kommunen registrerat i informationssystemet. Vid behov ska arbets- och näringsbyrån också begära ytterligare upplysningar av arbetssökanden, kommunen eller någon annan aktör.

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet ser allvarligt på den risk för fördröjd förmånsbehandling som de centrala aktörer som ansvarar för verkställigheten av utkomstskyddet lyfter fram. Utskottet förutsätter att försöket inte äventyrar en person utkomstskydd.

Betänkande AjUB 16/2020 rd

Utskottet anser att utkomstskyddsuppgifterna behöver överföras till försökskommunerna i större utsträckning än vad som föreslås. Då slipper man onödiga meddelanden mellan kommunen och arbets- och näringsbyrån, och processen för att ge arbetskraftspolitiska utlåtanden förenklas.

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet konstaterar utifrån en inkommen utredning att om den ändring som behövs görs i riksdagsbehandlingen av det nu aktuella lagförslaget, finns det risk för att kommunförsöken inte kan inledas som planerat. Därför förutsätter utskottet att de ändringar som behövs för att i högre grad överföra utkomstskyddsuppgifterna till försökskommunerna bereds separat och att en proposition om dem lämnas till riksdagen så snart som möjligt. (*Utskottets förslag till uttalande 2*)

Utskottet anser att risken för dröjsmål i behandlingen kan minskas genom att kommunen åläggs en skyldighet att utan dröjsmål lämna arbets- och näringsbyrån de uppgifter som behövs för att ge ett arbetskraftspolitiskt utlåtande. Utskottet föreslår en sådan komplettering i 21 § 2 mom. i lagförslaget.

Arbetskraftsutbildning. Enligt propositionen ger kommunen ett arbetskraftspolitiskt utlåtande om huruvida en person har inlett arbetskraftsutbildning eller inte. För närvarande producerar arbets- och näringsförvaltningens kundinformationssystem ett arbetskraftspolitiskt utlåtande om inledande av utbildning så gott som automatiskt. Om ansvaret för att ge ett arbetskraftspolitiskt utlåtande om inledande av arbetskraftsutbildning skulle överföras på försökskommunen i enlighet med förslaget, skulle det ur kundsystemet i stället för ett arbetskraftspolitiskt utlåtande endast produceras ett meddelande till kommunen för att ge ett sådant utlåtande. Detta skulle fördröja det arbetskraftspolitiska utlåtandet om inledande av utbildning. Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet anser att det föreslagna arrangemanget är oändamålsenligt och föreslår att bestämmelsen ändras så att ett arbetskraftspolitiskt utlåtande om arbetskraftsutbildning ska ges av arbets- och näringsbyrån i stället för av kommunen.

Kostnadsersättning och den förpliktande service som ordnas av kommunen

Kommunens uppgifter. Enligt 8 § i lagförslaget (RP 114/2020 rd, 7 a §) är kommunerna inom försöksområdet skyldiga att ordna intervjuer med arbetssökande för sina kunder och svara för de uppgifter som hänför sig till intervjuerna, såsom bedömningen av servicebehovet. I lagens 9 § (RP 114/2020 rd, 7 b §) föreskrivs det om uppgifter som gäller de planer som utarbetas tillsammans med kunderna i kommunerna inom försöksområdet, såsom utarbetande av en sysselsättningsplan eller en aktiveringsplan.

En plan som utarbetas tillsammans med en kund i en försökskommun kan innehålla både offentlig arbetskraftsservice som överförs från staten till kommunen och service som ordnas inom kommunens allmänna verksamhetsområde och med stöd av dess egen finansiering. En allmän skyldighet för arbetslösa arbetssökande som är kunder hos kommunen är enligt 15 § i lagförslaget att söka sig till och delta i sådan service enligt planen som stöder jobbsökningen och främjar arbetsmarknadsfärdigheterna och möjligheterna att få arbete.

Kostnadsersättning och förpliktande service. Enligt 9 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice har en arbetssökande som får arbetslöshetsförmån rätt till kostnadsersättning

Betänkande AjUB 16/2020 rd

för resekostnader och andra kostnader under tiden för arbetskraftsutbildning, jobbsökarträning, karriärträning, arbetsprövning och utbildningsprövning. Dessutom betalas kostnadsersättning för tiden för i lagen om främjande av integration avsedda frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån och för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. En kund hos en kommun inom försöksområdet har samma rätt till kostnadsersättning när kommunen ordnar servicen eller hänvisar arbetssökande som är kunder hos kommunen till den.

Enligt 2 a kap. 12 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreläggs en arbetssökande en tidsperiod utan ersättning (dvs. en s.k. karens), om han eller hon utan giltig orsak vägrar delta i eller avbryter ovannämnd service som berättigar till kostnadsersättning. En motsvarande skyldighet och rätt till kostnadsersättning gäller också en kund hos en kommun inom försöksområdet när servicen ordnas eller hänvisas av kommunen.

Förpliktande service utan kostnadsersättning. Arbets- och näringsbyrån erbjuder också arbetssökande sådan service enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice i fråga om vilken den som deltar inte har rätt att få kostnadsersättning men en vägran att delta i servicen kan leda till att en tidsperiod utan ersättning föreläggs. Detta gäller också arbetssökande som är kunder hos de kommuner som deltar i försöket, om denna service erbjuds dem. I försökskommunerna är det endast köpta tjänster som konkurrensutsatts av närings-, trafik- och miljöcentralen och arbets- och näringsbyrån och som försöksområdet utnyttjar för att ordna servicen som är jämförbara med den service som föreskrivs i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

De egna tjänster som en kommun ordnar och producerar inom sitt allmänna verksamhetsområde och med stöd av egen finansiering är förpliktande för att en arbetssökande ska få fortsatt arbetslöshetsförmån på motsvarande sätt som den service som arbets- och näringsbyrån tillhandahåller endast om man i enlighet med 9 § har avtalat om deltagandet i servicen i en plan. Om kommunen med stöd av egen finansiering ordnar service som är jämförbar med den service som föreskrivs i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, krävs det likaså att man deltar i servicen för att arbetslöshetsförmånen ska fortsätta, om det har avtalats om deltagandet i servicen i planen.

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet anser det vara problematiskt att en kund vid äventyr att förlora utkomstskyddet för arbetslösa åläggs att delta i sysselsättningsfrämjande service som kommunen ordnar inom sitt allmänna verksamhetsområde, utan någon möjlighet att få ersättning för kostnaderna för deltagandet på det sätt som man får om man deltar i service enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Utskottet påpekar att kostnaderna för deltagandet, särskilt i regioner med långa avstånd, kan bli oskäligt höga i förhållande till arbetssökandens inkomstnivå. Med beaktande av målen för kommunförsöket anser utskottet det vara viktigt att den service som kommunen ordnar inom sin allmänna behörighet är förpliktande på samma sätt som den service som avses i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Men utskottet förutsätter att arbetssökanden, om servicen är förpliktande, ska ha rätt att få ersättning för kostnaderna för att delta i servicen.

Enligt de uppgifter som utskottet fått ska den ändring av regleringen av försöket som utskottet förutsätter genomföras i enlighet med den i grundlagen tryggade likställighetsprincipen så att den utvidgade möjlighet till kostnadsersättning som utskottet föreslår utöver kommunförsökets kunder även gäller arbets- och näringsbyråernas kunder. För att möjliggöra detta föreslår utskottet att

Betänkande AjUB 16/2020 rd

bestämmelsen om så kallad kostnadsersättning enligt prövning i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice ändras för tiden för kommunförsöket. Enligt den föreslagna nya temporära bestämmelsen kan en arbets- och näringsbyrå och en kommun bevilja en kund en fast kostnadsersättning (9 euro per dag, i vissa situationer 18 euro per dag) för deltagande i sådan i en plan avtalad service som stöder personens sysselsättning och som orsakar honom eller henne nödvändiga kostnader. Med sysselsättningsfrämjande service avses sådana sysselsättningstjänster som ordnas av arbets- och näringsbyrån och av kommunen inom dess allmänna verksamhetsområde och som enligt gällande tolkningspraxis kan vara förpliktande för kunden genom att man avtalar om dem i en plan. Det väsentliga är att servicen hänförs till sysselsättning och inte till exempelvis social- eller hälsovård.

På grund av den föreslagna ändringen föreslås det att det till 2 a kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa fogas en ny 13 a §, där det anges hur kostnaderna påverkar skyldigheten att delta i service. För att genomföra ändringen föreslår utskottet att riksdagen godkänner två nya lagförslag.

DETALJMOTIVERING

Lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen

I den kompletterande propositionen (RP 114/2020 rd) har det gjorts flera ändringar, strykningar och tillägg till bestämmelserna i lagförslaget i den ursprungliga propositionen (RP 87/2020 rd). Utskottet har sammanfört lagförslagen i den ursprungliga propositionen och i den kompletterande propositionen till ett nytt lagförslag och numrerat om paragraferna i lagen. I motiveringen nedan används numreringen i det nya lagförslaget. För att göra det lättare att hitta motiveringen i regeringens proposition anges numret på bestämmelsen i den ursprungliga eller kompletterande propositionen efter numret på den nya paragrafen.

1§. Lagens syfte. Som 1 § i RP 87/2020 rd.

2§. Definitioner. Som 2 § i RP 114/2020 rd.

I paragrafen definieras vissa begrepp som används i lagen. I paragrafen definieras de begrepp som beskriver kundgrupperna, med undantag av den sysselsatta. Utskottet anser att det är nödvändigt att till 2 § också foga en definition av begreppet sysselsatt.

Med sysselsatt avses enligt *6 punkten* en arbetssökande till vars arbetsgivare betalas lönesubvention enligt 7 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice eller för vars lönekostnader ett statligt ämbetsverk eller en statlig inrättning har anvisats anslag enligt 15 § i det kapitlet, eller en enskild kund som har beviljats startpeng enligt 8 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

3§. Försöksområden. Som 3 § i RP 114/2020 rd.

Enligt *1 mom. 9 punkten* underpunkt b i paragrafen finns det inom Norra Karelen arbets- och näringsbyrås område ett försöksområde som bildas av kommunerna Kides, Lieksa, Juga, Rääkkylä,

Betänkande AjUB 16/2020 rd

Heinävesi, Iломants och Tohmajärvi. Efter det att propositionen lämnades har Lieksa och Iломants meddelat att de vill dra sig ur försöket. Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet konstaterar att eftersom det är frivilligt för kommunerna att delta i försöket är det skäl att utesluta kommunerna från försöket.

En förutsättning för godkännande som försöksområde är att det finns tillräckligt med befolkning i området (30 000 invånare). Eftersom Lieksa och Iломants har meddelat att de ställer in sitt deltagande uppfyller det försöksområde som består av dessa och fem andra kommuner inte längre villkoret för deltagande, och hela försöksområdet behöver strykas ur lagen. Därför föreslår arbetslivs- och jämställdhetsutskottet att 1 mom. 9 punkten underpunkt b stryks.

4§. Kunderna hos försöksområdets kommuner. Som 4 § i RP 114/2020 rd.

5§. Överföring av en kundrelation. Som 5 § i RP 114/2020 rd.

Utskottet föreslår för tydlighetens skull att det till *1 mom.* fogas en bestämmelse om skyldigheten för en kommun inom försöksområdet att överföra en kund till att bli kund hos den myndighet som är behörig på grundval av hans eller hennes hemkommun, om kundens hemkommun byts under försöket.

Enligt *2 mom.* kan en sådan person överföras till att bli kund hos en kommun inom försöksområdet som senast sju dagar efter det att jobbsökningen inletts eller en ändring i jobbsökningen anmälts hör till en kundgrupp som avses i 4 §. Justitieministeriet anser i en utredning till utskottet det vara problematiskt att arbets- och näringsbyrån har prövningsrätt i fråga om huruvida en person ska överföras till att bli kund hos en kommun inom försöksområdet eller inte. En persons deltagande i försöket grundar sig således inte direkt på lag och inte heller på en ansökan eller tydliga kriterier som anges i lag. Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet föreslår att ordet ”kan” stryks ur bestämmelsen. Arbets- och näringsbyrån har då inte prövningsrätt i ärendet, utan överföringen grundar sig på lag.

Enligt *3 mom.* kan en arbets- och näringsbyrå av grundad anledning låta bli att överföra kundrelationen för en person som hör till en kundgrupp som avses i 4 § till en kommun. I bestämmelsen preciseras inte vad som avses med grundad anledning att låta bli att överföra en kund. Enligt motiveringen till momentet (RP 87/2020 rd, s. 56—57) kan en sådan grundad anledning anses vara att kundens arbetslöshet är kortvarig, att tidpunkten för när arbetslösheten upphör är känd på förhand och att kunden under tiden för arbetslöshet de facto inte kommer att hinna få service innan jobbsökningen upphör. En ytterligare grundad anledning till att en kund inte överförs till kommunförsöket kan anses vara att kunden vill utöva sina språkliga rättigheter.

Grundlagsutskottet konstaterar i sitt utlåtande till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet (GrUU 25/2020 rd) att det måste anges betydligt mer exakt än i propositionen vilken betydelse kundens språk har för deltagandet i försöket och vilka eventuella andra undantag från deltagandet i försöket det finns. Även förvaltningsutskottet påpekar i sitt utlåtande (FvUU 17/2020 rd) att bestämmelsen är vag och föreslår att den kompletteras.

Betänkande AjUB 16/2020 rd

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet föreslår att 3 mom. preciseras så att en arbets- och näringsbyrå kan låta bli att överföra en kund till att bli kund hos en kommun inom försöksområdet för att trygga kundens språkliga rättigheter, undvika en för kunden oändamålsenlig kundrelation eller av någon annan grundad anledning. Som någon annan grundad anledning kan anses bland annat att kunden av vägande personliga skäl inte kan anlita de sysselsättningstjänster som tillhandahålls av hemkommunen. En sådan orsak kan till exempel vara att kunden under långa tider vistas någon annanstans än i sin hemkommun på grund av ett vårdbehov hos en närstående.

6§. Upphörande och inledande på nytt av en kundrelation. Som 6 § i RP 114/2020 rd.

I 2 mom. hänvisas det felaktigt endast till de förutsättningar som anges i den föreslagna 4 § 1 mom. 1 punkten. Hänvisningen bör gälla de förutsättningar som anges i 4 § 1 mom. 1 och 2 punkten. Utskottet korrigerar laghänvisningen.

7§. Ordnande och produktion av försöksområdets service. Som 7 § i RP 87/2020 rd.

8§. Intervjuer med arbetssökande och bedömning av arbetssökandes servicebehov. Som 7 a § i RP 114/2020 rd.

9§. Uppgifter med anknytning till försöksområdets kommuners planer. Som 7 b § i RP 114/2020 rd.

10§. Försöksområdets kommuners offentliga arbetskrafts- och företagservice. Som 8 § i RP 114/2020 rd.

11§. Undantag som gäller arbetsprövning och lönesubvention. Som 8 a § i RP 114/2020 rd.

12§. Försöksområdets kommuners övriga uppgifter. Som 10 § i RP 114/2020 rd.

I 2 mom. föreskrivs det om kommunens uppgift att ge ett arbetskraftspolitiskt utlåtande. Enligt den föreslagna 2 mom. 1 punkten ger kommunen ett arbetskraftspolitiskt utlåtande om den arbetssökandes deltagande i sysselsättningsfrämjande service och huruvida sysselsättningsfrämjande service ingår i den sysselsättningsplan som utarbetats med den arbetssökande. Utlåtandet ska innehålla uppgift om när den sysselsättningsfrämjande servicen inleds och avslutas och var den ordnas.

Det är kommunen inom försöksområdet som ska hänvisa kunden till arbetskraftsutbildning, men arbets- och näringsbyrån svarar för antagningen av studerande till utbildningen. Arbets- och näringsförvaltningens kundinformationssystem producerar ett arbetskraftspolitiskt utlåtande om att en arbetssökande godkänts som studerande till arbetskraftsutbildning så gott som automatiskt. Om ansvaret för att ge ett utlåtande i enlighet med förslaget skulle överföras på försökskommunen, skulle man vara tvungen att ändra kundinformationssystemet så att det inte ges något utlåtande om godkännande till utbildning utan endast ett meddelande till kommunen i försöksområdet för att ge ett utlåtande. Detta skulle i onödan fördröja det arbetskraftspolitiska utlåtandet om inledande av utbildning. För att arbetskraftspolitiska utlåtanden ska kunna ges snabbare föreslår arbetslivs- och jämställdhetsutskottet att det till 2 mom. 1 punkten fogas en bestämmelse enligt

Betänkande AjUB 16/2020 rd

vilken ett arbetskraftspolitiskt utlåtande om arbetskraftsutbildning ges av arbets- och näringsbyrån i stället för av kommunen.

Utskottet gör en teknisk korrigerings i 2 mom. 1 punkten.

13§. Ordnanande av möjlighet till rehabilitering, utbildning eller arbete. Som 13 § i RP 114/2020 rd.

14§. Användningen av arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem. Som 14 § i RP 114/2020 rd.

15§. Skyldigheter för arbetslösa arbetssökande kunder hos försöksområdets kommuner.

Som 15 § i RP 114/2020 rd.

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet föreslår en teknisk precisering av 2 mom. Dessutom föreslår utskottet att 3 mom. kompletteras med en hänvisning till 2 kap. 14 § 3 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. I paragrafen föreskrivs att unga personer som saknar utbildning är skyldiga att fullfölja en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den för att få arbetslöshetsförmån, om det i planen har avtalats om ansökan om studieplats med avvikelse från huvudregeln i den lagens 2 kap. 13 §. I 3 mom. föreslår utskottet också en hänvisning till den temporära 13 a § i 2 a kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa som utskottet föreslagit.

16§. Statlig finansiering av försöksområden. Som 17 § i RP 87/2020 rd.

17§. Rätt att få uppgifter, förvägran av service och sökande av ändring. Som 18 § i RP 114/2020 rd.

18§. Ansvar för behandlingen av kunduppgifter. Som 19 § i RP 114/2020 rd.

19§. Förflyttning av arbets- och näringsbyråns tjänstemän till försöksområdena. Som 20 § i RP 114/2020 rd.

20§. Försöksområdets kommuners och deras kunders skyldighet att lämna uppgifter.

Som 21 § i RP 114/2020 rd.

Den föreslagna arbetsfördelningen i utkomstskyddsärenden mellan en kommun i försöksområdet och arbets- och näringsbyrån kommer att öka arbetsmängden vid skötseln av utkomstskyddsärenden och fördröja utlåtanden om utkomstskydd. För att minska risken för dröjsmål i behandlingen föreslår utskottet att det till 2 mom. fogas en skyldighet för kommunen att utan dröjsmål lämna arbets- och näringsbyrån de uppgifter som behövs för att ge ett arbetskraftspolitiskt utlåtande.

21§. Arbets- och näringsbyråns och försöksområdets samarbetskyldighet. Som 22 § i RP 114/2020 rd.

Betänkande AjUB 16/2020 rd

22§. Tillsyn. Som 23 § i RP 87/2020 rd.

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet konstaterar att lagförslaget inte innehåller någon bestämmelse om rätt för tjänstemännen inom regionförvaltningen att få uppgifter. Enligt grundlagsutskottets etablerade utlåtaningspraxis ska bestämmelser om rätten att få information vara exakta och noggrant avgränsade. För att komplettera bestämmelserna föreslår utskottet att det till *1 mom.* fogas en bestämmelse om rätt att få uppgifter.

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet konstaterar att regionförvaltningsverket inte ska bedöma verkningfullheten av denna lag eller dess ändamålsenlighet i övrigt, utan tillsynen är laglighetskontroll. Detta framgår inte helt klart av ordalydelsen i 23 §, så för att förtydliga saken föreslår utskottet att *2 mom.* kompletteras.

Enligt *3 mom.* kan regionförvaltningsverket vid vite att verksamheten delvis eller helt avbryts förplikta en kommun eller ett försöksområde att följa de förelägganden som avses i *2 mom.* Utskottet föreslår att ordet ”kan” stryks. Detta förtydligar regionförvaltningsverkets behörighet i ärendet.

23§. Ikraftträdande. Som 24 § i RP 114/2020 rd.

I propositionen föreslås det att lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen ska träda i kraft den 1 mars 2021 i fråga om de nya försöksområden som avses i den kompletterande propositionen och till övriga delar den 1 januari 2021. Under den sista fasen av behandlingen av lagförslaget i riksdagen har det framkommit att det sannolikt inte är möjligt att före årets början överföra personal från arbets- och näringsbyråerna till försökskommunerna så att man skulle kunna trygga servicen och förmånshandläggningen för kunderna i kommunerna i försöksområdet från det att försöket inleds. Dessutom har det framgått att arbets- och näringsbyråernas kundinformationssystem URA inte kan börja användas i kommunerna från årets början. Det kunde leda till bristfälliga eller felaktiga avgöranden om arbetslöshetsförmåner.

Vid kommunförsöket för främjande av sysselsättningen överförs till kommunerna uppgifter som påverkar den i grundlagen tryggade rätten till grundläggande försörjning. För att trygga de grundläggande rättigheterna för kunderna inom arbetskraftsservicen ser utskottet det som nödvändigt att försöket skjuts fram med två månader, så att lagen träder i kraft den 1 mars 2021.

24§. Övergångsbestämmelsen. Som 25 § i RP 87/2020 rd.

Enligt en utredning till utskottet är det på grund av de ändringsarbeten som informationssystemen kräver möjligt att överföra personer till att bli kunder hos försökskommunerna först en månad efter att lagen trätt i kraft. För att säkerställa en smidig övergång av kundrelationer samt kontinuiteten i tjänsterna i övergångsskedet föreslår utskottet att det till paragrafen fogas ett nytt *1 mom.*, varvid de *1—3 mom.* som föreslås i propositionen blir *2—4 mom.* I det nya *1 mom.* anges en mer exakt tidsgräns inom vilken en kund ska överföras till försöket än i den paragraf som föreslås i propositionen. I momentet fastställs dessutom möjligheten för en tjänsteman vid arbets- och näringsbyrån som förflyttats till arbete under ledning och övervakning av en kommun i ett

Betänkande AjUB 16/2020 rd

försöksområde att för arbets- och näringsbyråns räkning fortsätta sina uppgifter i anslutning till en person som överförs tills överföringen har skett.

2. Lagen om temporär ändring av 9 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service (Nytt lagförslag)

9 kap. Kostnadsersättning

1 §. Rätt till kostnadsersättning. Som det framgår av övervägandena ovan har utskottet ansett att en kund hos en kommun inom försöksområdet ska ha rätt till kostnadsersättning för tiden för sysselsättningsfrämjande service som kommunen ordnar inom sitt allmänna verksamhetsområde och med stöd av egen finansiering och som är förpliktande för att få arbetslöshetsförmån. För att trygga en jämlik ställning för de arbetssökande måste regleringen ändras så att de kunder som deltar i kommunförsöket och arbets- och näringsbyråns kunder har lika rätt till kostnadsersättning. Det föreslås att ändringen i fråga om arbets- och näringsbyråernas kunder genomförs genom att ändra lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service. Rättigheterna för de kunder som deltar i kommunförsöket tillgodoses med stöd av 10 § 1 mom. 3 punkten underpunkt c i förslaget till försökslag.

På kostnadsersättning enligt prövning tillämpas bestämmelserna om kostnadsersättning i lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service och i den förordning av statsrådet som utfärdats med stöd av den. De ska också tillämpas på kommunförsöket med stöd av 8 § 2 mom. i förslaget till försökslag. Bestämmelser om betalning av kostnadsersättning enligt prövning finns i 12 kap. 8 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service och i den ovannämnda förordningen av statsrådet. Även dessa bestämmelser ska tillämpas på kommunförsöket med stöd av 8 § 4 mom. i förslaget till försökslag.

Utskottet föreslår att *3 mom.* ändras under tiden för kommunförsöket för främjande av sysselsättningen.

Med stöd av den föreslagna nya bestämmelsen kan arbets- och näringsbyråerna och kommunerna inom försöksområdet bevilja en kund kostnadsersättning enligt prövning för deltagande i sådan i en plan avtalad service som stöder personens sysselsättning. Med sysselsättningstjänst avses service som enligt gällande tolkningspraxis kan vara förpliktande för kunden genom att man avtalar om den i en plan. Servicen ska anknyta till sysselsättning. Enligt bestämmelsen kan kostnadsersättning enligt prövning inte beviljas för deltagande i service som hör till social- eller hälsovården. I etablerad tolkningspraxis om påföljderna inom utkomstskyddet har till exempel en stödgrupp för narkotikarehabiliteringsklienter, missbrukarrehabilitering eller skuldrådgivning inte ansetts vara förpliktande för arbetssökanden, trots att man har avtalat om deltagandet i servicen i en plan.

Ersättning betalas inte för kostnader för frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån och som avses i 6 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service. Ersättning betalas inte heller för kostnader som föranleds av att uträtta ärenden personligen på arbets- och näringsbyrån. Med uträttande av ärenden avses sedvanliga åtgärder i anslutning till jobsökning. Sedvanliga åtgärder

Betänkande AjUB 16/2020 rd

gärder och därmed sådant utträttande av ärenden som avses i bestämmelsen är till exempel utarbetande av en sysselsättningsplan.

De tjänster som berättigar till kostnadsersättning enligt prövning är inte sysselsättningsfrämjande service enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa och på dem tillämpas inte de bestämmelser i den lagen som gäller uttryckligen sysselsättningsfrämjande service. Dessa bestämmelser hänförs sig bland annat till den förhöjda arbetslöshetsförmån som betalas under tiden för servicen (förhöjningen under aktiveringstiden) samt till fördelningen av finansieringsansvaret för arbetsmarknadsstödet mellan staten och kommunen.

Kostnadsersättningen enligt prövning är 9 euro per dag på samma sätt som den ordinarie kostnadsersättningen eller 18 euro per dag utifrån servicens läge. Ersättning betalas för högst fem dagar per kalendervecka och endast för de dagar då servicen ordnas och arbetssökanden deltar i den.

För att kostnadsersättning enligt prövning ska beviljas krävs det att kunden orsakas nödvändiga kostnader och att han eller hon inte har rätt till ordinarie kostnadsersättning eller någon annan motsvarande ersättning för deltagandet i servicen. Nödvändiga kostnader är till exempel resekostnader för deltagande i service som kräver närvaro.

Bestämmelser om kostnadsersättning som betalas för tiden för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte finns i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Man får således inte den föreslagna kostnadsersättningen enligt prövning för tiden för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Till skillnad från nuläget kan en enskild kund beviljas kostnadsersättning enligt prövning även om han eller hon är i arbete. Om en persons försörjning är tryggad till exempel med löneinkomst från arbete, kan man låta bli att bevilja kostnadsersättning enligt prövning.

Kostnadsersättning kan beviljas för tiden för deltagande i sådan service som inletts medan försökslagen är i kraft. Enligt statsrådets förordning om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (1073/2012) betalas kostnadsersättning enligt prövning ut månatligen i efterskott. Kostnadsersättning ska sökas hos arbets- och näringsbyrån inom en månad från det att utbetalningsperioden gick ut. Enligt tillämpningsbestämmelsen i den temporära lagändringen ska kostnadsersättning för tiden för deltagande i service som inletts under försöket sökas senast den 31 juli 2023, dvs. inom en månad från det att försöket avslutats. Arbets- och näringsbyrån är behörig att bevilja kostnadsersättning också till enskilda kunder som varit kunder i kommunförsöket. Arbetssökande kan få kostnadsersättning med stöd av de temporära bestämmelserna fram till den 30 juni 2023. Om den service som inletts under försöket fortsätter efter att försöket avslutats, kan kunden inte beviljas kostnadsersättning för tiden efter försöket. Servicen förpliktar inte heller personen i fråga som en förutsättning att få arbetslöshetsförmån efter att försöket avslutats.

3. Lagen om temporär ändring av 2 a kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (Nytt lagförslag)

2 a kap. Förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda

13 a §. Kostnader för deltagande i service. Paragrafen är ny. Utskottet föreslår en temporär ändring av bestämmelsen om betalning av kostnadsersättning enligt prövning i 9 kap. 1 § i lagen

Betänkande AjUB 16/2020 rd

om offentlig arbetskrafts- och företagsservice på det sätt som föreslås i utskottets överväganden och i detaljmotiveringen till lagförslag 2. På grund av den föreslagna ändringen bör det till 2 a kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa fogas en ny bestämmelse om servicens förpliktande karaktär som gäller temporärt under tiden för kommunförsöket för främjande av sysselsättningen. Enligt paragrafen är deltagande i service inte något krav för att få arbetslöshetsförmån, om den arbetssökande orsakas kostnader för deltagande i annan service än sysselsättningsfrämjande service och arbets- och näringsbyrån eller försöksområdet inte betalar kostnadsersättning till honom eller henne på grundval av deltagandet i servicen.

Bestämmelsen gäller från försökets början till utgången av 2023. Den tillämpas på underlåtenhet att fullfölja sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den, vägran att delta i service och avbrytande av servicen, om servicen har eller skulle ha börjat under försöket, dvs. senast den 30 juni 2023. Om personen under försöket inleder service som avtalats i sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den och servicen fortsätter efter det att försöket har avslutats, är servicen inte ett krav för att han eller hon ska få arbetslöshetsförmån efter att försöket avslutats, om han eller hon efter det att försöket har avslutats och giltighetstiden för den temporära bestämmelsen om kostnadsersättning gått ut inte har rätt till kostnadsersättning för tiden för deltagandet. Genom giltigheten till utgången av 2023 säkerställs det att den service som inletts under försöket har avslutats.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 87/2020 rd och lagförslaget i proposition RP 114/2020 rd med ändringar och sammanförda till lagförslag 1. (Utskottets ändringsförslag)

Riksdagen godkänner nya lagförslag 2 och 3. (Utskottets nya lagförslag)

Riksdagen godkänner två uttalanden. (Utskottets förslag till uttalanden)

Betänkande AjUB 16/2020 rd

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens syfte

Denna lag innehåller bestämmelser om ett tidsbegränsat försök, under vilket kommunerna inom sitt område i stället för arbets- och näringsbyrån ordnar en del av den service som avses i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice (916/2012) och lagen om främjande av integration (1386/2010) samt i stället för arbets- och näringsbyrån ger vissa i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) avsedda arbetskraftspolitiska utlåtanden.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *arbetslös* en person som inte står i ett anställningsförhållande eller som inte på det sätt som avses i 2 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa är sysselsatt på heltid i företagsverksamhet eller i eget arbete mer än två veckor utan avbrott eller inte är studerande på heltid enligt det kapitlet; som arbetslös betraktas även den som står i ett anställningsförhållande och som är permitterad på heltid eller vars ordinarie arbetstid per vecka är under fyra timmar,

2) *arbetssökande* en enskild kund vars jobsökning är i kraft på det sätt som avses i 2 kap. 1 eller 2 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice,

3) *person med ett främmande språk som modersmål* den som anmält till det i 3 § i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (661/2009) avsedda befolkningsdatasystemet att hans eller hennes modersmål är något annat än finska, svenska eller samiska,

4) *invandrare* en i 3 § 3 punkten i lagen om främjande av integration avsedd person som flyttat till Finland,

5) *sysselsättningsfrämjande service* jobsökarträning, karriärträning, arbetskraftsutbildning och arbetssökandes frivilliga med arbetslöshetsförmån stödda studier enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice, prövning enligt 4 kap. 5 § 1 mom. i den lagen, arbetskraftsutbildning enligt lagen om yrkesutbildning (531/2017), frivilliga studier enligt 22–24 § i lagen om främjande av integration och arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001),

6) *sysselsatt en arbetssökande till vars arbetsgivare betalas lönesubvention enligt 7 kap i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice eller för vars lönekostnader ett statligt ämbetsverk*

Betänkande AjUB 16/2020 rd

eller en statlig inrättning har anvisats anslag enligt 15 § i det kapitlet, eller en enskild kund som har beviljats startpeng enligt 8 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice.

3 §

Försöksområden

Försöksområdena är

- 1) inom Södra Österbottens arbets- och näringsbyrås område
 - a) det försöksområde som bildas av Seinäjoki och Ilmajoki,
 - b) det försöksområde som bildas av Kurikka, Kauhajoki, Östermark, Storå, Bötom, Alavo och Soini,
- 2) inom Södra Savolax arbets- och näringsbyrås område det försöksområde som bildas av S:t Michel, Juva, Hirvensalmi, Mäntyharju, Kangasniemi, Puumala och Pertunmaa samt Nyslotts försöksområde,
- 3) inom Tavastlands arbets- och näringsbyrås område det försöksområde som bildas av Tavastehus, Hattula och Janakkala och det försöksområde som bildas av Lahtis, Hollola, Asikkala, Kärkölä och Orimattila,
- 4) inom Kajanalands arbets- och näringsbyrås område det försöksområde som bildas av Hyrynsalmi, Kajana, Kuhmo, Sotkamo, Suomussalmi, Paltamo och Ristijärvi,
- 5) inom Mellersta Finlands arbets- och näringsbyrås område
 - a) det försöksområde som bildas av Jyväskylä, Laukas, Muurame och Äänekoski,
 - b) det försöksområde som bildas av Jämsä, Keuru och Saarijärvi,
- 6) inom Lapplands arbets- och näringsbyrås område det försöksområde som bildas av Rovaniemi, Torneå, Kemijärvi och Sodankylä,
- 7) inom Birkalands arbets- och näringsbyrås område det försöksområde som bildas av landskapets alla 22 kommuner,
- 8) inom Österbottens arbets- och näringsbyrås område det försöksområde som bildas av Karleby, Kannus, Perho, Kaustby, Vetil, Halso, Toholampi och Lestijärvi,
- 9) inom Norra Karelens arbets- och näringsbyrås område **det försöksområde som bildas av Joensuu, Outokumpu, Libelits, Polvijärvi och Kontiolax,**
 - ~~b) det försöksområde som bildas av Kides, Lieksa, Juga, Rääkkylä, Heinävesi, Homants och Tohmajärvi,~~
- 10) inom Norra Österbottens arbets- och näringsbyrås område
 - a) det försöksområde som bildas av Uleåborg, Karlö, Ii, Kempele, Limingo, Lumijoki, Tyrnävä och Muhos,
 - b) det försöksområde som bildas av Brahestad, Pyhäjoki och Siikajoki,
 - c) det försöksområde som bildas av Alavieska, Kalajoki, Merijärvi, Oulainen och Ylivieska,
- 11) inom Norra Savolax arbets- och näringsbyrås område det försöksområde som bildas av Kuopio, Idensalmi, Lapinlahti, Siilinjärvi, Sonkajärvi och Vieremä,
- 12) inom Satakunta arbets- och näringsbyrås område det försöksområde som bildas av Björneborg, Kumo och Ulvsby,
- 13) inom Nylands arbets- och näringsbyrås område
 - a) Esbo försöksområde,
 - b) Helsingfors försöksområde,
 - c) det försöksområde som bildas av Vanda och Kervo,

Betänkande AjUB 16/2020 rd

- d) Borgå försöksområde,
- e) det försöksområde som bildas av Hangö och Raseborg,
- 14) inom Egentliga Finlands arbets- och näringsbyrås område det försöksområde som bildas av Salo, Marttila och Koskis och det försöksområde som bildas av Åbo, Letala, Pemar, Sagu och Nystad.

4 §

Kunderna hos försöksområdets kommuner

Kunder hos en kommun inom ett försöksområde är de arbetslösa arbetssökande, de arbetssökande som är sysselsatta och de arbetssökande som deltar i sysselsättningsfrämjande service, vilka har sin hemkommun i den kommunen och som]

1) inte uppfyller villkoren för erhållande av inkomstrelaterad dagpenning enligt 5 kap. 2 § 1 mom. eller 6 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, eller

2) är under 30 år, invandrare eller personer med ett främmande språk som modersmål.

Kunder hos försöksområdenas kommuner är personer som hör till de kundgrupper som avses i 1 mom. och som vid ikraftträdandet av denna lag har anmält sig som arbetslös arbetssökande eller under försöket anmäler sig som arbetslös arbetssökande, och som arbets- och näringsbyråerna överför till att bli kund hos en kommun inom ett försöksområde.

5 §

Överföring av en kundrelation

Arbets- och näringsbyrån överför en person som hör till en kundgrupp som avses i 4 § till att bli kund i den kommun inom ett försöksområde där personen har sin hemkommun. Kunden och kommunen ska underrättas om överföringen. Om kundens hemkommun byts under försöket, ska en kommun inom försöksområdet överföra kunden till en kommun eller arbets- och näringsbyrå inom försöksområdet som är behörig på grundval av den nya hemkommunen. Kunden och den behöriga kommunen eller arbets- och näringsbyrån ska underrättas om överföringen.

Arbets- och näringsbyrån kan överför också överföra en sådan person till att bli kund hos en kommun inom försöksområdet som senast sju dagar efter det att jobbsökningen inletts eller en ändring i jobbsökningen anmälts hör till en kundgrupp som avses i 4 §.

En arbets- och näringsbyrå kan av grundad anledning låta bli att överföra en kund till att bli kund hos en kommun inom försöksområdet för att trygga kundens språkliga rättigheter, undvika en kundrelation som är oändamålsenlig för kunden eller av någon annan grundad anledning.

6 §

Upphörande och inledande på nytt av en kundrelation

På upphörandet av en kundrelation med den som har hänvisats till att bli kund hos en kommun inom ett försöksområde tillämpas vad som i 2 kap. 1 § 2 mom. och 2 § 3 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice föreskrivs om upphörande av giltigheten för jobbsökningen. En kund hos en kommun inom ett försöksområde kan lämna in de meddelanden och redogörelser

Betänkande AjUB 16/2020 rd

som avses i de nämnda bestämmelserna till kommunen inom försöksområdet eller arbets- och näringsmyndigheten.

Om jobbsökningen för en kund hos en kommun inom ett försöksområde har upphört och personen medan försöket pågår på nytt inleder jobbsökning i enlighet med 2 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, fortsätter kundrelationen hos kommunen inom försöksområdet, även om de förutsättningar som anges i 4 § 1 mom. 1 och 2 punkten i denna lag inte skulle uppfyllas. En person som varit kund hos en kommun inom ett försöksområde kan inleda jobbsökningen på nytt även genom att göra en begäran om detta hos kommunen inom försöksområdet.

7 §

Ordnanande och produktion av försöksområdets service

Kommunerna inom försöksområdet är skyldiga att inom hela sitt område i tillräcklig utsträckning och på ett sätt som tryggar likabehandling av kunderna ordna sådan service som avses i 10 §, så att en fungerande arbetsmarknad och tillgång på kompetent arbetskraft tryggas samt integrationen av invandrare främjas. Servicens tillräcklighet ska bedömas med tanke på främjandet av sysselsättningen och med hänsyn till den fullmakt att använda anslag som försöksområdet beviljats av arbets- och näringsministeriet.

En kommun inom ett försöksområde kan organisera uppgifterna enligt denna lag själv eller avtala enligt 8 § 1 mom. i kommunallagen (410/2015) om att överföra organiseringsansvaret på en annan kommun inom samma försöksområde. Bestämmelser om kommunernas samarbetsformer finns i 8 kap. i kommunallagen.

Vad som i 1 kap. 5 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice föreskrivs om produktion och anskaffning av service gäller också de serviceanskaffningar som försöksområdena behöver. Närings-, trafik- och miljöcentralerna, arbets- och näringsbyråerna samt arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter skaffar den i denna lag avsedda service som med stöd av 16 § finansieras med statliga medel.

8 §

Intervjuer med arbetssökande och bedömning av arbetssökandes servicebehov

Kommunerna inom försöksområdena ordnar de intervjuer med arbetssökande som avses i 2 kap. 4 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och svarar för de uppgifter som avses i 5 § i det kapitlet i stället för arbets- och näringsbyrån.

Under försöket tillämpas på kommunerna vad som i 2 kap. 3 och 9 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice föreskrivs om information till arbetssökande och arbets- och näringsmyndighetens skyldigheter.

9 §

Uppgifter med anknytning till försöksområdets kommuners planer

Kommunen inom försöksområdet sköter i fråga om sina kunder de uppgifter som ålagts arbets- och näringsbyrån när det gäller att enligt

Betänkande AjUB 16/2020 rd

- 1) lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 2 kap. 7 § i den lagen utarbета en sysselsättningsplan för kunden,
- 2) lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (1369/2014) utarbета en sektorsövergripande sysselsättningsplan,
- 3) lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte utarbета en aktiveringsplan,
- 4) lagen om främjande av integration utarbета en integrationsplan för en arbetslös arbetssökande.

På kommunens och dess kunders planer tillämpas vad som föreskrivs i de i 1 mom. nämnda lagarna om de planer som utarbetats av arbets- och näringsbyrån och dess kunder och om genomförandet av planerna. Om det i en annan lag eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av en annan lag hänvisas till en plan som avses i en i 1 mom. nämnd lag, ska lagen och bestämmelserna tillämpas på en i 1 mom. avsedd plan som utarbetats av en kommun inom ett försöksområde och en kund hos kommunen.

10 §

Försöksområdets kommuners offentliga arbetskrafts- och företagsservice

Som offentlig arbetskrafts- och företagsservice inom ett försöksområde

- 1) ska kommunen erbjuda sina kunder arbetsförmedlingsservice för enskilda kunder enligt 3 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice samt information och rådgivning enligt 4 kap. 1 § i den lagen och vägledning för yrkesvalet och karriären enligt 4 kap. 3 § i den lagen,
- 2) ska kommunen hänvisa sin kund till sakkunnigbedömningar enligt 4 kap. 2 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice samt träning enligt 4 kap. 4 § i den lagen, prövning enligt 4 kap. 5 § i den lagen och arbetskraftsutbildning enligt 5 kap. i den lagen,
- 3) ska kommunen bevilja följande i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice avsedda förmåner för statens räkning:
 - a) i 7 kap. avsedd lönesubvention,
 - b) i 8 kap. avsedd startpeng,
 - c) i 9 kap. 1 § 3 mom. avsedd kostnadsersättning enligt prövning,
 - d) i 10 kap. 1 § avsedda förmåner enligt prövning som anknyter till service och sakkunnigbedömningar,
- 4) ska kommunen fatta beslut om de i 6 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice angivna förutsättningarna för arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån,
- 5) ska kommunen fatta beslut om de i 22–24 § i lagen om främjande av integration angivna förutsättningarna för stödjande av invandrares frivilliga studier,
- 6) kan kommunen vid sidan av arbets- och näringsbyrån publicera och förmedla information om ledigförklarade arbeten enligt arbetsgivarens uppdrag och i enlighet med 3 kap. 2 § 1 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice presentera arbetssökande för arbetsgivare.

På service som avses i 1 mom. tillämpas bestämmelserna i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den lagen samt bestämmelserna i lagen om främjande av integration, om inte något annat föreskrivs i denna lag. Vad som i de nämnda lagarna och bestämmelserna föreskrivs om arbets- och näringsbyrån och arbets- och näringsmyndigheten och deras uppgifter och om skyldigheten att lämna uppgifter till arbets- och näringsbyrån, gäller en kommun inom ett försöksområde när den sköter de uppgifter som avses i

Betänkande AjUB 16/2020 rd

denna lag, med undantag för vad som i 5 kap. 3 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service föreskrivs om antagningen av studerande till utbildning och i 5 § i det kapitlet föreskrivs om avbrytande av utbildning och om meddelande om villkoren för avbrytande av utbildningen till arbets- och näringsbyrån.

Vid tillhandahållandet av offentlig arbetskrafts- och företags-service ska kommunen dessutom iaktta vad som i 1 kap. 4 och 6–8 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service föreskrivs om tillhandahållande av arbetskrafts- och företags-service, avgiftsfrihet, jämlikhet och likabehandling samt främjande av jämställdhet mellan män och kvinnor.

På stöd och ersättningar som kommunerna inom ett försöksområde beviljar med stöd av denna lag tillämpas 12 kap. 8 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den paragrafen.

11 §

Undantag som gäller arbetsprovning och lönesubvention

Oberoende av vad som i 4 kap. 9 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service föreskrivs om ingående av avtal om arbetsprovning, ingås avtalet av kommunen inom försöksområdet och den som är kund hos kommunen, om det är kommunen själv som ordnar arbetsprovningen. På arbetsprovningen tillämpas då inte 4 kap. 9 § 2 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service, bestämmelserna i 3 mom. i den paragrafen om tilläggsvillkor för den som ordnar arbetsprovningen och bestämmelserna i 10 § 2 mom. i det kapitlet om skyldighet för den som ordnar arbetsprovningen att anmäla frånvaro.

Om den som ansöker om lönesubvention är en kommun inom ett försöksområde eller om lönesubventionen finansieras genom Europeiska socialfonden, fattas beslutet om beviljande av arbets- och näringsbyrån på det sätt som föreskrivs i 7 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service.

12 §

Försöksområdets kommuners övriga uppgifter

Kommunen inom försöksområdet svarar i stället för arbets- och näringsbyrån för ordnandet av de tjänster och åtgärder för kunderna som enligt 2 kap. i lagen om främjande av integration ankommer på arbets- och näringsbyrån. På de tjänster och åtgärder som avses ovan tillämpas vad som föreskrivs om dem i det kapitlet.

Bestämmelserna i 1 kap. 4 § 3 mom. och 11 kap. 4 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa om det arbetskraftspolitiska utlåtande som arbets- och näringsbyrån ger ska tillämpas på kommunen inom försöksområdet. Kommunen inom försöksområdet ger ett arbetskraftspolitiskt utlåtande om

1) den arbetssökandes deltagande i sysselsättningsfrämjande service och huruvida sysselsättningsfrämjande service ingår i den i 9 § 1 mom. i denna lag avsedda plan som utarbetats med den arbetssökande; arbets- och näringsbyrån ger dock ett arbetskraftspolitiskt utlåtande om sådan arbetskraftsutbildning som avses i lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service och lagen om yrkesutbildning,

Betänkande AjUB 16/2020 rd

2) bevisligen avbrutna studier enligt 6 kap. 3 § 2 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice samt förutsättningar för arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån enligt 5–7 § i det kapitlet,

3) stöd för studier, invandrarens skyldigheter samt uppföljning av och avbrott i studier enligt 25 § i lagen om främjande av integration.

På arbetskraftspolitiska utlåtanden av kommuner inom försöksområden tillämpas 11 kap. 4 § 3 och 4 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Närmare bestämmelser om arbetskraftspolitiska utlåtanden som ges av kommuner inom försöksområden och om vad som ska ingå i utlåtandena får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

På kommuner inom försöksområden tillämpas vad som i de bestämmelser som utfärdats med stöd av 9 kap. 2 § 4 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice föreskrivs om kostnadsersättningens belopp och arbets- och näringsbyråns skyldighet att göra anmälningar och lämna uppgifter till arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten i fråga om betalning av kostnadsersättning.

13 §

Ordnanande av möjlighet till rehabilitering, utbildning eller arbete

En sådan arbetslös arbetssökande som är kund hos en kommun inom ett försöksområde och vars rätt till arbetslöshetsdagpenning för löntagare upphör till följd av maximitidens utgång när han eller hon fyllt 57 år, men innan han eller hon fyller 60 år, ska tryggas möjlighet till sysselsättningsfrämjande rehabilitering eller arbetskraftsutbildning.

Kommunen inom försöksområdet ska för en sådan arbetslös arbetssökande kund som fyllt 60 år erbjuda möjlighet till i lagen om utkomstskydd för arbetslösa avsedd sysselsättningsfrämjande service eller i den lagen avsett arbete med lönesubvention i anställning hos någon annan än kommunen innan hans eller hennes rätt till arbetslöshetsdagpenning för löntagare upphör på grund av maximitiden.

Om en sådan arbetslös arbetssökande som avses i 1 eller 2 mom. inte sysselsätts på den öppna arbetsmarknaden och om i lagen om utkomstskydd för arbetslösa avsedd lämplig sysselsättningsfrämjande service, rehabilitering eller i den lagen avsett lämpligt arbete med lönesubvention i anställning hos någon annan än kommunen inte kan ordnas för honom eller henne, är kommunen skyldig att ordna möjligheter till arbete för honom eller henne i sex månader i enlighet med 11 kap. 1 och 2 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

På sysselsättningsfrämjande service och arbete som kommunen inom försöksområdet ordnar med stöd av denna paragraf tillämpas vad som i 5 kap. 4 a § och 6 kap. 8 och 9 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreskrivs om sysselsättningsfrämjande service och arbete som ordnas med stöd av 11 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Dessutom tillämpas på kommuner inom försöksområden vad som i de bestämmelser som utfärdats med stöd av 11 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice föreskrivs om arbets- och näringsbyrån.

Betänkande AjUB 16/2020 rd

14 §

Användningen av arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem

[Försöksområdenas kommuner ska när i denna lag avsedda uppgifter ordnas och produceras använda det kundinformationssystem som avses i 13 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice för behandling av de uppgifter som anges i 3 § i det kapitlet.

Närings-, trafik- och miljöcentralernas och arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter kan på ansökan av en kommun inom ett försöksområde bevilja tjänstemän i kommunens personal användarrättigheter till kundinformationssystemet, om det är nödvändigt för skötseln av de uppgifter som avses i denna lag. Användarrättigheter kan beviljas om utförandet av de uppgifter som avses i denna lag eller de tillsyns-, utvecklings-, uppföljnings-, statistikförings-, prognostiserings- eller styruppgifter som anknyter till den service, de stöd eller de kundprocesser som avses i denna lag utgör minst hälften av den arbetsbeskrivning som den som ansöker om användarrättigheterna har och behovet av att använda kunduppgifter inte är sporadiskt eller sällsynt. Bestämmelser om behandlingen av de personuppgifter som förts in i informationssystemet finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (*allmän dataskyddsförordning*), **nedan den allmänna dataskyddsförordningen**, och i dataskyddslagen (1050/2018).

På ändring och upphävande av användarrättigheter som beviljats en tjänsteman i en kommun inom ett försöksområde tillämpas vad som i 13 kap. 5 a § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice föreskrivs om ändring och upphävande av användarrättigheter som beviljats en tjänsteman som är anställd hos arbets- och näringsbyrån.

Bestämmelser om utlämnande av uppgifter om en arbetssökande till arbetsgivare med den arbetssökandes skriftliga samtycke finns i 13 kap. 6 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

15 §

Skyldigheter för arbetslösa arbetssökande kunder hos försöksområdets kommuner

En arbetslös arbetssökande som är kund hos en kommun inom ett försöksområde har allmän skyldighet att

- 1) söka arbete och utbildning,
- 2) delta i de intervjuer av arbetssökande som ordnas av kommunen inom försöksområdet,
- 3) delta i utarbetandet och revideringen av den plan som avses i 9 § 1 mom.,
- 4) fullfölja den plan som upprättats tillsammans med honom eller henne och som avses i 9 § 1 mom. och underrätta kommunen inom den tid och på det sätt som överenskommit i planen hur han eller hon har fullföljt planen,
- 5) söka sig till och delta i sådan service enligt den plan som avses i 9 § 1 mom. som stöder jobbsökningen och främjar arbetsmarknadsfärdigheterna och möjligheterna att få arbete.

På försummelse av **den skyldighet** som avses i 1 mom. 2 **punkten** och **den underrättelseskyl- dighet som avses i** 4 punkten tillämpas 2 kap. 1 § 2 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Bestämmelser i övrigt om hur ett förfarande som strider mot skyldigheterna i 1 mom. inverkar på rätten att få arbetslöshetsförmån finns i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Betänkande AjUB 16/2020 rd

På vägran att ta emot arbete som erbjuds av kommunen inom försöksområdet samt på vägran att delta i sådan av kommunen inom försöksområdet ordnad service som avses i 2 a kap. 12 § i lagen om utkomtskydd för arbetslösa och på avbrytande av deltagandet i servicen tillämpas vad som i det kapitlet föreskrivs om vägran att ta emot sådant arbete, om vägran att delta i sådan service och om att avbryta deltagandet i sådan service som erbjuds av arbets- och näringsbyrån. I fråga om en kund hos en kommun inom ett försöksområde som uteblir från ett möte där en plan som avses i 9 § 1 mom. i denna lag utarbetas eller revideras, som vägrar att delta i utarbetandet eller revideringen av planen eller som försummar att fullfölja planen tillämpas 2 kap 14 § 3 mom. och 2 a kap. 9–11, 13 a och 14 § i lagen om utkomtskydd för arbetslösa. Bestämmelserna om arbets- och näringsbyrån i 2 a kap. 11 § 1 mom. i lagen om utkomtskydd för arbetslösa ska tillämpas på kommunen inom försöksområdet. I fråga om en kund hos en kommun inom ett försöksområde som uteblir från en i 9 § i lagen om främjande av integration avsedd inledande kartläggning eller som vägrar att delta i den inledande kartläggningen tillämpas 2 a kap. 9, 10 och 14 § i lagen om utkomtskydd för arbetslösa.

I fråga om en kund hos en kommun inom ett försöksområde som vägrar att ta emot arbete och på kommunen inom försöksområdet tillämpas vad som i de bestämmelser som utfärdats med stöd av 2 a kap. 4 § i lagen om utkomtskydd för arbetslösa föreskrivs om den tidpunkt då den arbetsökande vägrat ta emot arbete och om arbets- och näringsbyrån.

16 §

Statlig finansiering av försöksområden

Service enligt denna lag finansieras inom ramen för de beviljade budgetanslagen med det anslag i statsbudgeten som anvisats för främjande av sysselsättningen och bekämpande av arbetslösheten (*sysselsättningsanslag*) och med anslaget för arbetslöshetsförmåner. Närings-, trafik- och miljöcentralen bestämmer det maximibelopp som försöksområdet har fullmakt att använda. Innan fullmakt ges måste närings-, trafik- och miljöcentralen höra försöksområdet.

Vad som i lagen om statsbudgeten (423/1988) föreskrivs om användningen av anslag gäller försöksområdet när det använder statliga anslag.

Bestämmelser om anvisning av sysselsättningsanslag till att särskilt stödja sysselsättningen för dem som har en svag ställning på arbetsmarknaden finns i 1 kap. 5 § 1 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

17 §

Rätt att få uppgifter, förvägran av service och sökande av ändring

På kommunerna inom försöksområdena tillämpas följande bestämmelser i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice:

1) bestämmelserna i 12 kap. 6 § 1 mom. om arbets- och näringsbyråns rätt att få uppgifter, i 2 mom. i den paragrafen om rätt för de som producerar arbetskrafts- och företagsservice att få uppgifter av arbets- och näringsbyrån och i 4 mom. i den paragrafen om utlämnande av uppgifter,

2) bestämmelserna i 12 kap. 7 § 1 mom. 1, 2 och 4 punkten samt 2 mom. om förvägran av offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

Betänkande AjUB 16/2020 rd

På ett beslut och avgörande av en kommun inom ett försöksområde tillämpas vad som i 14 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice föreskrivs om ändringssökande och begränsningar i fråga om ändringssökandet samt om hur omprövningsbegäran och besvär inverkar på verkställigheten av beslut. Bestämmelser om sökande av ändring i ett beslut som Folkpensionsanstalten eller en arbetslöshetskassa fattat på grundval av ett arbetskraftspolitiskt utlåtande finns i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

18 §

Ansvar för behandlingen av kunduppgifter

Kommunerna inom försöksområdet har ett sådant personuppgiftsbiträdesansvar som avses i artikel 28 i den allmänna dataskyddsförordningen för behandlingen av personuppgifter i arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem under den tid som försöket pågår. Kommunerna inom försöksområdena ska utan dröjsmål informera närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter om en i 13 kap. 5 a § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice avsedd grund för upphävande eller ändring av användarrättigheter.

Bestämmelser om arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem, om dess personuppgiftsansvariga, om de uppgifter som ska föras in i registret över enskilda kunder och om användningen av kundinformationssystemet finns i 13 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

En tjänsteman som har beviljats användarrättigheter till arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem får behandla endast sådana uppgifter i kundinformationssystemet som är nödvändiga för skötseln av tjänstemannens uppgifter och endast på det sätt som är nödvändigt för skötseln av tjänstemannens i denna lag avsedda uppgifter.

Vad som i 24 § 1 mom. 25 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) föreskrivs om sekretess för uppgifter som avser arbetsförvaltningens kunder gäller de uppgifter som avser de i denna lag avsedda kunderna hos försöksområdenas kommuner.

19 §

Förflyttning av arbets- och näringsbyråns tjänstemän till försöksområdena

Tjänstemän vid arbets- och näringsbyrån kan med iakttagande av 20 § i statstjänstemannalagen (750/1994) förflyttas till arbete i uppgifter som hör till behörigheten för en kommun inom ett försöksområde enligt 3 § i denna lag som utförs under ledning och övervakning av kommunen inom försöksområdet.

20 §

Försöksområdets kommuners och deras kunders skyldighet att lämna uppgifter

I fråga om skyldigheten för kunden hos en kommun inom ett försöksområde att lämna uppgifter till kommunen tillämpas vad som i 11 kap. 2 § 2 och 3 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreskrivs om lämnande av uppgifter till arbets- och näringsbyrån.

Betänkande AjUB 16/2020 rd

En kommun inom ett försöksområde ska utan dröjsmål till arbets- och näringsbyrån lämna de uppgifter som behövs för lämnande av arbetskraftspolitiska utlåtanden enligt 1 kap. 4 § 3 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

21 §

Arbets- och näringsbyråns och försöksområdets samarbetskyldighet

Arbets- och näringsbyrån inom ett försöksområde och kommunerna inom försöksområdet ska inrätta ett samarbetsorgan som grundar sig på jämlikt partnerskap och som samordnar och följer upp den helhet som främjar sysselsättningen i området. Försöksområden som är verksamma inom området för samma arbets- och näringsbyrå kan ha ett gemensamt samarbetsorgan.

Närmare bestämmelser om samarbetsorganets sammansättning och samarbetets delområden får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

22 §

Tillsyn

Tillsynen över försöket att ordna arbetskrafts- och företagsservice utövas i alla försöksområden av Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland. Vad som föreskrivs i 13 kap. 5 § 1 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice om rätten för en tjänsteman vid arbets- och näringsministeriet att använda arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem ska också tillämpas på en tjänsteman vid regionförvaltningsverket. Regionförvaltningsverket har trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt av försöksområdet, en kommun i försöksområdet, arbets- och näringsbyrån, närings-, trafik- och miljöcentralen och närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter få de uppgifter som är nödvändiga för tillsynen.

Om det inom försöksområdet uppdagas väsentliga brister i ordnandet av service enligt denna lag eller om verksamheten i övrigt strider mot lagen, får regionförvaltningsverket få meddela förelägganden om avhjälpan av brister eller missförhållanden. När ett föreläggande meddelas ska det sättas ut en tid inom vilken behövliga åtgärder ska vidtas.

Regionförvaltningsverket är behörigt att vid vite att verksamheten delvis eller helt avbryts förplikta en kommun eller ett försöksområde att följa de förelägganden som avses i 2 mom. Om regionförvaltningsverket bestämmer att försöket helt eller delvis ska avbrytas, upphör organisationsansvaret och behörigheten för kommunerna enligt denna lag till den del som motsvarar regionförvaltningsverkets föreläggande.

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). Ett beslut av regionförvaltningsverket ska iakttas trots ändringssökande, om inte den myndighet där ändring söktes bestämmer något annat.

Om det vid tillsynen konstateras att en kommun eller ett försöksområde vid ordnandet eller genomförandet av verksamhet enligt denna lag har förfarit felaktigt eller underlåtit att fullgöra sin skyldighet, kan regionförvaltningsverket ge kommunen eller försöksområdet eller den tjänsteman som ansvarar för den felaktiga verksamheten en anmärkning med tanke på framtida verksamhet.

Betänkande AjUB 16/2020 rd

En anmärkning som gjorts av regionförvaltningsverket enligt denna paragraf får inte överklagas genom besvär. Regionförvaltningsverket ska underrätta arbets- och näringsministeriet om pågående tillsynsförfaranden.

23 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den ~~1 januari~~ 2021 och gäller till och med den 30 juni 2023. ~~Bestämmelserna i 3 § 1 punkten underpunkt b, 3 § 5 punkten underpunkt b, 3 § 9 punkten underpunkt b, 3 § 10 punkten underpunkt c och 3 § 13 punkten underpunkterna d och e träder emellertid i kraft först den 1 mars 2021.~~

24 §

Övergångsbestämmelse

En i 4 § i denna lag avsedd person vars jobbsökning vid arbets- och näringsbyrån har inletts senast den 28 februari 2021 ska överföras till att bli kund hos en kommun i försöksområdet senast den 31 mars 2021. I dessa fall blir kommunen i försöksområdet behörig på det sätt som avses i denna lag när den har fått en underrättelse enligt 5 § från arbets- och näringsbyrån. En tjänsteman vid arbets- och näringsbyrån som har förflyttas till arbete under ledning och övervakning av en kommun inom ett försöksområde fortsätter för arbets- och näringsbyråns räkning i sina uppgifter i anslutning till en person som överförs till att bli kund hos kommunen tills kommunen har fått en underrättelse enligt 5 §.

På förmåner som är anhängiga vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Om det för en arbetslös arbetssökande har utarbetats en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den innan han eller hon hänvisas att bli kund hos en kommun, är planen för-pliktande för kunden och kommunen tills den har reviderats. En arbetssökande som övergått till en kundrelation hos en kommun ska underrätta kommunen om genomförandet av de åtgärder som avtalats i planen.

Hänvisning av kunder till försöket upphör den 31 mars 2023.

2.

Lag

om temporär ändring av 9 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice

I enlighet med riksdagens beslut
ändras temporärt i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice (916/2012) 9 kap. 1 §
3 mom. som följer:

9 kap.

Kostnadsersättning

1 §

Rätt till kostnadsersättning

Arbets- och näringsbyrån kan bevilja kostnadsersättning till en enskild kund

- 1) som deltar i sysselsättningsfrämjande service som avtalats i en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den; som sådan service betraktas inte uträttande av ärenden på arbets- och näringsbyrån eller en arbetssökandes i 6 kap. avsedda frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån,
- 2) som orsakas oundvikliga kostnader för deltagandet i servicen, och
- 3) som inte har rätt till kostnadsersättning med stöd av 1 mom. eller rätt till motsvarande ersättning med stöd av någon annan lag för kostnader som föranleds av deltagande i service.

Denna lag träder i kraft den 20 och gäller till och med den 30 juni 2023.
Denna lag tillämpas på beviljande av kostnadsersättning för tiden för sådan service som har inletts under den tid denna lag varit i kraft, om kostnadsersättning har sökts senast den 31 juli 2023.
Rätten till kostnadsersättning kan fortsätta till och med den 30 juni 2023.

3.

Lag

om temporär ändring av 2 a kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut
fogas temporärt till 2 a kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) en ny 13 a §
som följer:

2 a kap.

Förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda

13 a §

Kostnader för deltagande i service

En person har en i 11 § avsedd giltig orsak att inte fullfölja sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den till den del det i planen har avtalats om deltagande i annan service än sysselsättningsfrämjande service, samt en i 13 § avsedd giltig orsak att vägra delta i annan service än sysselsättningsfrämjande service och avbryta servicen, om han eller hon orsakas oundvikliga kostnader för deltagandet i servicen och inte betalas kostnadsersättning enligt 9 kap. 1 § 3 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice eller motsvarande ersättning med stöd av någon annan lag.

Denna lag träder i kraft den 20 och gäller till och med den 31 december 2023.

På en arbetssökandes förfaranden som skett före lagens ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Denna lag tillämpas på underlåtenhet att fullfölja sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den, vägran att delta i service och avbrytande av service, om servicen har eller skulle ha börjat senast den 30 juni 2023.

Utskottets förslag till uttalanden

1. Riksdagen förutsätter att regeringen bereder bestämmelser som möjliggör att en kund hos en kommun inom försöksområdet för kommunförsöket med sysselsättning av grundad an-

Betänkande AjUB 16/2020 rd

ledning överförs till att bli kund hos arbets- och näringsbyrån och så snart som möjligt lämnar en proposition om detta till riksdagen.

2. *Riksdagen förutsätter att regeringen bereder de bestämmelser som behövs för att överföra uppgifter inom utkomstskyddet för arbetslösa från arbets- och näringsbyråerna till kommunerna i försöksområdet i större utsträckning än vad som föreslås i regeringens propositioner (RP 87/2020 rd och RP 114/2020 rd) och så snart som möjligt lämnar en proposition om detta till riksdagen .*

Helsingfors 3.12.2020

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Anna Kontula vänst
vice ordförande Katja Taimela sd
medlem Kim Berg sd
medlem Bella Forsgrén gröna (delvis)
medlem Tuomas Kettunen cent
medlem Antti Kurvinen cent (delvis)
medlem Rami Lehto saf
medlem Niina Malm sd
medlem Hanna-Leena Mattila cent
medlem Jukka Mäkynen saf (delvis)
medlem Anders Norrback sv
medlem Ilmari Nurminen sd
medlem Arto Satonen saml
medlem Ruut Sjöblom saml
medlem Riikka Slunga-Poutsalo saf
medlem Sofia Virta gröna.

Sekreterare var

utskottsråd Marjaana Kinnunen.

Betänkande AjUB 16/2020 rd Reservation 1

RESERVATION 1

Motivering

Anordnare av kommunförsöket

Regeringens proposition om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen är i sig värd understöd. I propositionen beaktas dock inte möjligheterna enligt 8 § i kommunallagen (410/2015) att organisera uppgifterna på det sätt som kommunen finner bäst.

Enligt de uppgifter utskottet fått skulle en del av de kommuner som visat intresse för försöket önska att även en samkommun kunde ordna försöket. Enligt en inkommen utredning bör bestämmelsen i regeringens proposition preciseras så att också samkommunerna kan vara ansvariga aktörer i försöket. Dessutom bör det göras en ändring i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (1369/2014) så att också en samkommuns tjänstemän har möjlighet att använda kundregistret vid behov.

Regeringens proposition behöver preciseras så att kommunerna kan organisera de uppgifter som föreskrivs i försökslagen på ett sådant sätt att de kan avtala om att överföra organiseringsansvaret också till en samkommun som hör till försöksområdet.

Ikraftträdandet

Regeringen föreslår att lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen ska träda i kraft den 1 januari 2021. De kommuner som tagits ut till försöket har i praktiken redan börjat förbereda genomförandet av det. I praktiken har detta betytt tilldelning av resurser för personal, kostnader för lokaler och hyror, datasystem och andra funktioner.

Om man skjuter upp ikraftträdandet av försöket, är det motiverat att staten redan från årets början fullt ut ersätter kommunerna för de kostnader som förberedelserna orsakat. Det är inte motiverat att skjuta fram försöket från det som uppgetts tidigare.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslagen enligt betänkandet men 7 § 2 mom. i lagförslag 1 med ändringar (*Reservationens ändringsförslag*),

att riksdagen godkänner ett nytt lagförslag 4 (*Reservationens nya lagförslag*) och

att riksdagen godkänner ett uttalande. (*Reservationens förslag till uttalande*).

Betänkande AjUB 16/2020 rd
Reservation 1

Reservationens ändringsförslag

Lagförslag 1

7 §

Ordnande och produktion av försöksområdets service

(1 mom. som i AjUB)

En kommun inom ett försöksområde kan organisera uppgifterna enligt denna lag själv eller avtala enligt 8 § 1 mom. i kommunallagen (410/2015) om att överföra organiseringsansvaret på en annan kommun **eller en samkommun** inom samma försöksområde. Bestämmelser om kommunernas samarbetsformer finns i 8 kap. i kommunallagen.

(3 mom. som i AjUB)

Reservationens nya lagförslag

4.

Lag

om ändring av 9 § i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (1369/2014) 9 § 4 mom., sådant det lyder i lag 448/2020, som följer:

9 §

Kundregistret över sektorsövergripande samservice

Närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter kan bevilja användarrättigheter till kundregistret över sektorsövergripande samservice på ansökan av arbets- och näringsbyrån, kommunen, **en samkommun** eller Folkpensionanstalten. Användarrättigheter kan beviljas en tjänsteman som är anställd hos arbets- och näringsbyrån, kommunen, **en samkommun** eller Folkpensionanstalten och som sköter uppgifter som avses i denna lag. En tjänsteman som har beviljats användarrättigheter får trots sekretessbestämmelserna söka och använda uppgifter i kundregistret, om det behövs för att ordna kundbetjäningen.

Betänkande AjUB 16/2020 rd
Reservation 1

Denna lag träder i kraft den 20 .

Reservationens förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen säkerställer att kommunerna får full ersättning för de kostnader de orsakas av att ikraftträdandet av kommunförsöket skjuts upp.

Helsingfors 3.12.2020

Arto Satonen saml

Ruut Sjöblom saml

Rami Lehto saf, instämmer med reservationen i fråga om förslaget till uttalande

Riikka Slunga-Poutsalo saf, instämmer med reservationen i fråga om förslaget till uttalande

Jukka Mäkynen saf, instämmer med reservationen i fråga om förslaget till uttalande

Betänkande AjUB 16/2020 rd Reservation 2

RESERVATION 2

Motivering

Sannfinländarna anser att det är motiverat att reformera servicen för främjande av sysselsättningen. Särskilt ungdomsarbetslösheten och arbetslösheten bland äldre har ökat under den senaste tiden. Detta är ett allvarligt samhällligt problem. Om en ung person inte kan komma ut i arbetslivet blir det svårt för honom eller henne att få jobb i framtiden, och risken för utslagning ökar. Marginaliseringen av unga orsakar samhället betydande kostnader, och för den unga själv är det en mänsklig tragedi. Det behövs därför effektivare och mer verkningsfulla åtgärder från samhällets sida för att förebygga ungdomsarbetslösheten.

Ett i viss mån annorlunda problem gäller äldre arbetslösa. Att förlänga tiden i arbetslivet är ett viktigt samhällligt mål, men samtidigt är det ofta uttryckligen äldre arbetstagare som får gå vid samarbetsförhandlingar. Om en äldre arbetslös tvingas vara borta från arbetslivet under en lång tid, försvåras hans eller hennes möjligheter att få sysselsättning betydligt. För att säkerställa att de äldre kan fortsätta i arbetslivet är det ytterst viktigt att de snabbt får den service de behöver hos arbetskraftsmyndigheterna och att man satsar särskilt på deras sysselsättning.

Sannfinländarna fäster uppmärksamhet vid att det i offentligheten figurerat planer på att regeringen vill försämra pensionsslussen eller helt slopa den. Om detta blir av kommer de äldre arbetslösa att få det betydligt sämre. Regeringen bör prioritera sysselsättningen av äldre arbetslösa när man vill förlänga tiden i arbetslivet. Dessutom anser sannfinländarna att regeringen bör utreda och åtgärda sådana faktorer i lagstiftningen som minskar arbetsgivarnas intresse av att anställa och hålla kvar äldre arbetstagare. Man bör då särskilt titta på de faktorer som ökar kostnaderna för att sysselsätta äldre arbetstagare i förhållande till yngre personer. Med hänsyn till samhällsintresset är det nödvändigt att förhindra åldersdiskriminering på arbetsmarknaden och att ge äldre arbetstagare allt tänkbart stöd så att de kan få arbete och fortsätta i arbetslivet fram till pensionsåldern.

Sannfinländarna betonar att det i fråga om äldre arbetslösa är särskilt viktigt att bedöma den individuella arbetsförmågan hos var och en. I de fall när en äldre persons arbetsförmåga har försämrats betydligt måste han eller hon erbjudas möjlighet till en värdig pensionering, utan att bli förödmjukad eller utsättas för en byråkrati vars syfte verkar vara att förnedra. Då kan man rikta de arbetskraftspolitiska resurserna till de arbetslösa som har bättre förutsättningar att få jobb. Sannfinländarna motsätter sig en försämring eller ett slopande av pensionsslussen särskilt när det handlar om äldre arbetslösa som samhället inte kan erbjuda några bättre alternativ. I varje fall vore det viktigt att redan 55-åriga arbetslösa i försökskommunerna fick delta i försöket.

Sannfinländarna påpekar att när man ordnar ett sådant kommunförsök som det som nu föreslås vore det ytterst viktigt att redan på förhand noggrant fastställa målen med försöket och kriterierna för konsekvensbedömningen. Mätningar och konsekvensbedömningar bör göras redan under försöket så att man kan dra nytta av dem i en permanent modell. Det är ohållbart om man inte heller under denna regeringsperiod får till stånd en permanent modell utan måste starta nya försök igen nästa period. Enligt sannfinländarna är de största problemen i försöket att den kontrollgrupp som

Betänkande AjUB 16/2020 rd Reservation 2

enligt förslaget inte deltar i det är alltför liten. För att man ska kunna göra konsekvensbedömningar och bedöma sysselsättningseffekterna av försöket borde man ha jämförelsekommuner för de deltagande kommunerna i vilka förhållandena är tillräckligt likadana. Sannfinländarna uttrycker också sitt ogillande över nivån på lagberedningen och tidsplanen, eftersom de behövliga ändringar i lagarnas innehåll som de sakkunniga lyfte fram under utfrågningen i utskottet inte på grund av brådskan kan göras innan försöket inleds. I stället tvingas man korrigera lagarna i efterhand. Särskilt problematiskt är det att man inte vet vilka personer som ska överföras mellan arbets- och näringsbyråerna och kommunerna eller vilken finansiering som krävs av kommunerna.

Sannfinländarna tillstyrker lagförslagen enligt betänkandet, men 4 och 13 § i lagförslag 1 ändrade så att arbetslösa i åldern 55—60 år tas med i försöket.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslagen enligt betänkandet, men 4 § 1 mom. och 13 § 1 mom. i lagförslag 1 med ändringar. (*Reservationens ändringsförslag*)

Reservationens ändringsförslag

Lagförslag 1

4 §

Kunderna hos försöksområdets kommuner

Kunder hos en kommun inom ett försöksområde är de arbetslösa arbetssökande, de arbetssökande som är sysselsatta och de arbetssökande som deltar i sysselsättningsfrämjande service, vilka har sin hemkommun i den kommunen och som

- 1) inte uppfyller villkoren för erhållande av inkomstrelaterad dagpenning enligt 5 kap. 2 § 1 mom. eller 6 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, eller
- 2) är under 30 år, 55—60 år, invandrare eller personer med ett främmande språk som modersmål.

(2 mom. som i AjUB)

13 §

Ordnanande av möjlighet till rehabilitering, utbildning eller arbete

En sådan arbetslös arbetssökande som är kund hos en kommun inom ett försöksområde och vars rätt till arbetslöshetsdagpenning för löntagare upphör till följd av maximitidens utgång när han eller hon fyllt 55 år, men innan han eller hon fyller 60 år, ska tryggas möjlighet till sysselsättningsfrämjande rehabilitering eller arbetskraftsutbildning.

(2—4 mom. som i AjUB)

Betänkande AjUB 16/2020 rd
Reservation 2

Helsingfors 3.12.2020

Rami Lehto saf
Riikka Slunga-Poutsalo saf
Jukka Mäkynen saf